Opłata pocztwa uiszczona ryczałtem
NAJER FOLKSBLAT

פרייז 20 גראשען.

הײנט 8 זײטען

נײער פאָלקסבלאַט

№ 122 | Łódź, Poniedziałek, 26 maja 1930 r. | אכטער יאהרגאנג | לאדז, מאנטאג, כ"ח איר תר"ץ | № 122

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. | אדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאדז, פּעטריקאַווער 21, טעל. 224-71

אנפאל אויף פרעזעס אסקאר קאהן

יודישער יונגערמאן דראהט פרעזעס קאהן, אז ער וועט האבען אזא סוף, ווי זיין זוהן אלבערט

[2]זיינען עטליכע טעג האָט עפּיס אַן אומבעקאַנ־טער אָהן אויפהער געקלונגען טעלעפאָניש צום פּרע־זעס פון דער „ווידזעווער מאַנופאַקטור" ה' אָסקאַר קאָהן און בײ אים געבעטען מאַטעריעלע הילף. ה' קאָהן האָט בײ אים פערלאַנגט ער זאָל אָנגעבען זיין נאָמען און אַדרעס, דער אומבעקאַנטער האָט אָבער זיין נאָמען נישט אָנגעגעבען און האָט אָנגעהויבען דראָהען.

נעכטען, ווען ה' אָסקאַר קאָהן איז בײטאָג געגאַנגען צו זיך אַהיים אויף טאַרגאָווע 61, האָט אַ יונגער מאַן אים אָפּגעשטעלט און ערקלערט, אז ער איז עס דער, וואָס האָט צו אים עטליכע מאָל געקלונגען, אַזוי ווי זיינע ביז איצטיגע ווענדונגען האָבען קיין רעזולטאַט נישט געבראַכט האָט ער בעשלאָסען צו האַנדלען אויף אַן אַנדער אופן; אויב ה' קאָהן וועט אים באַלד נישט געבען א גרעסערן ביטראַג, וועט כ'ן אים פּאַסירען דאָס זעלבע, וואָס מיט זיין זוהן אַלבערט.

ביי די ווייטערע האָט דער אומבעקאַנטע אַראָפּ־געלעגט די הענט אין טאַש, ה' קאָהן האָט א געשריי געטאָן און אויף זיין געשריי איז אַרויסגעלאָפען דער פּאַרטיער און אַריינטירענדיג זיך אין דעם, וואָס דאָ קומט פאָר, האָט ער אַרומגעכאַפּט דעם אומבע־קאַנטען און אים אַריינגעשלעפּט אין פּאַרטיערניע.

פון דאָרט האָט מען באַלד אַרויסגערופען פּאָ־ליציי. ס'זענען אָנגעקומען עטליכע פּאָליציאַנטען און האָבען דעם פּאַרשוין אָפּגעפירט אין פּאָליציי. דאָרט האָט זיך אַרויסגעשטעלט, אַז ער הייסט משה עקשטיין [פּרזשעווישינסקאַ 18], דער אַרעסטירטער האָט קיין שום ערקלערונגען נישט געוואָלט געבען, מהאָט אים אָפּגעפירט אין טורמע. 1

פרעזעס קאָהן איז פון דערשיטערונג קראַנק געוואָרען.

אחרי מחלה כבדה שבקה חיים לכל חי האשה הצנועה והחסידה בשנת 48 לימי חיה

אשת ר'

נ. ע. שרה רבקה בנימין נ"י גוטער

(בת ר' מנחם מענדעל מאיר ז"ל קירשטיין)

התלוי' למנוחת עולמים תהי' היום ביום ב'. כ"ח לחודש איר תר"ץ. בשעה 2 בצהרים מבית האבל. נאוואמיעסקא 4.

השרויים בצער עמוק: בעלה, בניה ונכדה.

קאַמעראַל-טעאַטער
אין לאדז, טראַוגוטאַ 1

העברעאישע דראמאַט. סטודיע ביי „וויזא"

היינט, מאָנטאג, 26. ד. י. 8.45 אוו. ווערט אויפגעפיהרט

1) קבוץ גליות יצחק קאַצענעלסאָן

2) משיח בן יוסף 3) הרכבת

ב. שטיימאַן, א. שנובסקי.

בילעטען צום פּרייז פון 50 גר. ביז 5 זל. צו בעקומען און קאַסע פון טעאַטער
טעגליך פון 11—2 און פון 5 נאָכמ.

דעם טיפסטען ביילייד דריק איך אויס פון מיין טיפסטען הארצען מיין ליבען שוואָגער מלך נ"י, צוליב'ן טויט פון זיין ליבען פאָטער

משה ביין נ. ע.

המקום ישלם לו נחומים. מנדל שאנטאל.

הנני משתתף בצעום של משפחת ביין למות עליהם אביהם

ר' משה ז"ל

המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבילי ציון וירושלים.

מחותנים שאנטאל. 7056

קופאָן 9

1-טע סעריע

גרויסער פּרעמיע-קאָנקורס
פון „נייעם פאָלקסבלאַט"

צושטעלען בלויז 10 קופּאָנען

שנייד אויס דעם קופּאָן!

בלב קרוע ומרתת הנני מודיעים אל דבר האסון הגדול שקרנו בהלקח מאתנו עטרת ראשנו, האיש החסיד י"א המצוין במידותיו

נ. ע.

משה מרדכי ב"ר יהודה ז"ל האניג

בשנת החמישים ושבע לימי חייו.

ההלוי' תהי' היום ביום ב', כ"ח אייר תר"ץ, בשעה 1 אחה"צ מבית האבל, פאלנאצנא 24.

השרויים בצער עמוק: משפחתו המתאבלת. 7067

צו די שלושים פון מיטגליד פון דאַמען-קאָמיטעט בײ אונזער אינסטיטוציע

נ"ע אסתר בלימה פרענקעל

ווערט היינט מאָנטאג 8.30 א זייגער אווענד פאַרקומען אין די שוהל פון זקנים-הויז פּאָמאָרסקאַ 54 א הזכרה צו וועלכע עס לאַדען איין די קרובים און פריינד פון די פערשטאָרבענע אויך די מיטגלידער פון די חברה „מחכה לזקנים".

די פּערוואַלטונג
און דער דאַמען-קאָמיטעט 7061

א טיכטיגער
אנאָנסען-זעצער
ווערט געזוכט

צו ערפאַהרען אין אַדמיני. פון דער צייטונג
צווישען 4–8 אווענד.

אחרי מחלה כבדה וממושכה גוע ויאסף אל עמיו ביום א', פ' במדבר, כ"ז אייר, האיש המושלם והמצוין במעלות טובות החסיד י"א נ"ע

ר' שמואל יהודה ב"ר אליהו נ"י גערשט
מזודנסקא-וואליא

(הנקרא שמואל לייב) בשנת ארבעים וששה לימי חייו.

ההלוי' למנוחת עולמים תהי' היום ביום ב', פ' במדבר (26/5–1930)

בשעה 2 אחר הצהרים ממעונו רחוב פולואצנא 12.

השרויים בצער עמוק: אשתו, בניו, בנותיו, אביו, אמו, אחיו, אחותו ומשפחתו.

א סטודענט

פון העברעיש סעמינאַר לערנט דערוואַקסענע מאַטע־מאַטיק און שפּראַכען (פּוי־ליש, דייטש, פראַנצויזיש און לאַטיין), גרייט צו שילער צו אַלע גימנאַזיאַל-קלאַסען און גריים צו מאַטורענטען צו מאַ־טיסטער-עקזאַמענס פון לאַ־גיק און פסיכאָלאָגיע. נאַ־ציגעל-נאָס 17, וואוינונג 1. רעכטע אָפיצינע ערשטער שטאָק).

דעם טיפסטען מיטגעפיהל דריקען מיר אויס אונזער ג. פערוואַלטונגס-מיטגליד ה' ישעיה וואָלקאָוויטש צוליב'ן טויט פון זיין אונפערגעסליכער

מוטער נ"ע

זיים געטרייסט מיט המקום ינחם אתכם בתוך שארי אבילי ציון וירושלים.

די פערוואַלטונג
פון יוד. לעבעריגען געפליגעל-הענדלער - פעראיין אין לאדז. 7062

אלע ווייסען שוין, אז די גרעסטע יודישע
גארטען-פערוויילונג און ספארט-פעסט
קומט פאר דינסטאג, ד. 3. יוני, 2-טען טאג שבועות
אין דעם ניי-אויפגע-פרישטען פארק העלענאוו
אונטער'ן נאמען: „זון, לופט, גרינס, ספארט"
לייענט די ווייטערדיגע אנאנסען.

פראטעסטן געגן דער אימיגראציע-גזירה

ווערען צוגעשיקט צו דער ענגלישער רעגירונג און צום פעלקער-בונד

נ יו-יא ר ק, 25. (יט"א טעלעגראפיש) פעליקס וואַרבורג האט אין נאמען פון דער יודישער אגענץ, איבערגעגעבען דעם בריטישען אמבאסאדאר א מעמאריאל מיט דער בקשה איבערצושיקען צו דער ענגלישער רעגירונג.

אינ'ם מעמאריאל ווערט געזאגט, אז די יודישע וועלט איז אויפגעטרייסעלט צוליב דער אימיגראציאנס-גזירה קיין א"י און אז די האנדלונג פון דער ענגלישער רעגירונג איז דיקטירט פון פאליטישע מאטיוען.

די נעכטיגע גרויסע פראטעסט-קאנפערענץ אין ווארשא

ווארשא, 25. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) אין זאל פון פרויען פעראיין „וויזא" (סענאטארא 15) איז ארום האלב 12 א זייגער ביי טאג געעפענט געווארען די קאנפערענץ פון די צענטראל קאמיטעטען און איבערראטע פון די ציוניסטישע פארטייען ס'ועגען ארוועזענד געווען ביז 100 מיטגלידער פארשטעהער פון די אלגעמיינע ציוניסטען „סורהי", „התאחדות", רעוויזיאניסטען און רעכטע פועלי ציון און פון דער יודישער אגענץ. פון א רייה ציוניסטישע טוער אין גאליציען זענען דערהאלטען געווארען דעפעשעס.

די קאנפערענץ איז צוזאמענגערופען געווארען, כדי צו נעמען א שטעלונג צו דער לעצטער פעראָרדנונג וועגען אפשטעלען די עמיגראציע קיין א"י. אלס פרעזידיום זענען געווען פערטרעטען: לעאן לעווייט, ד"ר גאלדפלאם, אה"ו. ענגעלמאן, ד"ר ריכאווסקי, וואָלבערג, פרוים מייזעל, רעפ. פארבשטיין.

ה' לעוויטא עפענט די קאנפערענץ און ערטיילט דאס ערשטע ווארט ד"ר גאלדפלאם. רעדנער האלט אז די איצטיגע פראטעסט אקציע דארף געפיהרט ווערען פאראויכטיג און נישט שטורמיש. אלס צווייטער איז ארויסגעטראטען רעפ. גרינבוים. ער פאלעמיזירט מיט'ן רעדנער און ווייזט אן אז די איצטיגע אקציע איז געווענדעט נישט געגען ענגלישען פאלק, נאר זעגען דער ענגלישער רעגירונג. גרינבוים'ס רעדע האט געמאכט א שטארקען רושם און געוואונען די צושטימונג פון כמעט אלע אנוועזענדע.

רעפ. פארבשטיין האט זיך סאלידאריזירט מיט די אויספיהרונגען פון גרינבוים'ען. א לענגערע רעדע האט אויך געהאלטען אינזש. רייס (רעכטע פועלי ציון) ער האט זיך באזונדערס אפגעשטעלט אויף דער פאלשער שטעלונג וועלכע ס'האט איינגענומען די רעגירונג פון דער לייבאר-פארטיי.

ארום 6 אין אוונט האט זיך אנגעהויבען די צווייטע זיצונג. דערווייל זענען אנגעקומען בעריכטען פון אנאנצע רייה שטעט וועגען דער פראטעסט-אקציע וואס נעמט ארום די גאנצע יודישע בעפעלקערונג.

די קאנפערענץ האט אויסגעארבייט א מעמאראנדום, וואס וועט איבערגעשיקט ווערען צו דער ענגלישער רעגירונג און צום פעלקערבונד.

ציוניסטען פון מערב-גאליציען פאדערען אן'אויסערארדענטליכען קאנגרעס

קראקא 25. (יט"א טעלעגראפיש) היינט איז דא פארגעקומען דער פארטייראט פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע אין מערב-גאליציען און שלעזיען.

ס'איז בעשלאסען געווארען צו פאדערען פון דער עקזעקוטיווע אז זי זאל צוזאמענרופען אויפ'ן 27. יוני אן'אויסערארדענטליכען קאנגרעס. ווייטער איז בעשלאסען געווארען ארויסצושיקען א פראטעסט צו דער פעלקער ליגע און אנהויבען די פראטעסט-אקציע אין גאנץ מערב גאליציען געגען דער אימיגראציע גזירה קיין א"י דורך מיטינגען און פערזאמלונגען א. א. וו. אין קראקא איז דער פראטעסט-מיטינג בעשטימט געווארען אויף דאנערשטאג דעם 29. מאי.

המן וויל לינטשען

דעם ארעסטירטען מערדער פון דיסעלדארף

בערלין, 25 [ספ. טעל.] עס ווערט ווייטער געפיהרט די אויספארשונג ארום דעם ארעסטירטען לוסטמערדער פון דיסעלדארף, דעם קוטשער פעטער קירטען. פאליציי האט געמוזט אננעהמען שטרענגע פאר-הכנות-מיטלען, כדי צו פערהיטען דעם מערדער פאר'ן צארן פון המון, וועלכער בעלאגערט די פאליציי - געביידע און וויל דעם מערדער לינטשען. די בלעטער האבען וועגען ארעסט ארויסגעלאזט עקסטרא-אויסגאבען.

דער מערדער איז ארעסטירט געווארען א דאנק א בריוו, וועלכער איז געווען שלעכט אדרעסירט און איז אריינגעפאלען אין די הענד פון דער פאליציי.

קרן קימת רופט צו פראקטישע מעשים

ירושלים, 25. (יט"א טעלעגראפיש) די עקזעקוטיווע פון קרן קימת האט פערעפענטליכט א קאמוניקאט, אין וועלכען עס ווערט געזאגט, אז דער יודישער ישוב איז אויפגעטרייסעלט צוליב דער גזירה און אז ס'דערוועקען זיך אלארמירענדע געדאנקען וועגען דער צוקונפט, ווער ווייסט, צי די גזירה איז נישט די ערשטע עפּן א נייער סעריע פון גזירות. דאס פאלק דארף ענטפערען מיט פראקטישע מעשים, מען טאר נישט פערצווייפלען נאר זיך מאטיגען.

פראפ. אבערגראמבי וועגען דער שעהנהייט פון ארץ-ישראל

ירושלים, (יט"א) דער בעקאנטער אורבאניסט פראפ. לעסלי פאטריק אבערגראמבי, וועלכער איז, ווי בעקאנט, זיינערצייט איינגעלאדען געווארען קיין א"י אלס זאכקענער דורך דעם יודישען נאציאנאלען פאנד און דער "פאלעסטיין עקאנאמיק קארפאריישן" האט ערקלערט די פרעסע-פארשטעהער, אז דער חיפה'ער ים-אויסגוס שטייגט איבער מיט זיין שיינקייט דעם בערימטען נעא פאליטאנער אויסגוס. די שטאט וועלכע וועט דא אין דער צוקונפט אויפגעבויט ווערען, וועט זיך געפינען אין א זעהר גינסטיגער לאגע און וועט זיין ארומגערינגעלט מיט גרויסע גארטענס, פרוכטען-פלאנטאציעס, ים-פערדער א.ד.ג. פראפ. אבערגראמבי האט אויך מיט גרויס ענטציקונג גערעדט וועגען דער שיינקייט פון יודישע קאלאניעס אין עמק-יזרעאל און יהודה. דאס, וואס דער פראפעסאר האט געזעהן, אין א"י האט אויף איהם געמאכט א גאנץ שטארקען איינדרוק און ער האט בעשלאסען אקטיוו מיטצווירקען פאר דער ציוניסטישער בעוועגונג.

זיג פון 18-טעל ביי די סענאט-וואהלען אין וואהלין

לוצק, 25 [טעלעפאניש] היינט זענען פארגעקומען די סענאט - וואלען אין לוצקער וואהל-קרייז. אין ראוונא זענען אויף 8800 וואהל - בערעכטיגטע אפגעגעבען געווארען 1736, גילטיגע שטימע 1688. דערפון האט דאס 18-טעל [נאצ. מינדערהייטען] בעקומען 1578 שטימען.

אין לוצק האבען אויף 7641 וואהל - בערעכטיגטע אפגעגעבען זייערע שטימען 1749, דאס 18-טעל האט בעקומען 1708 שטימען.

די נעכטיגע רינג-קאמפען אין צירק

פאשאוו בעזיגט דעם גומי-מענש קלעי

די נעכטיגע רינג-קאמפען האבען געגעבען פאלגענדע רעזולטאטען: אין דער ערשטער פאר האבען געקעמפט ירעביע--קראוס אין דער 11. מינוט בעזיגט דער שטארקערער העביע זייט נעגנער דורך א פארערטען פאס. אין דער צווייטער פאר האבען געקעמפט דער יודישער גיבור פאשאוו מיט דעם גומי-מענש קלעי, דער קאמף איז געווען זעהר שפאנענד. אין דער 30. מינוט בעזיגט פאשא דעם געשיקטען קעמפער קלעי, אין דער דריטער פאר קעמפען דער פוילישער מייסטער שטעקער מיט דעם קאלאסאלען גריקיס, אין דער 28. מינוט בעזיגט שטעקער זיין געגנער.

היינט קעמפען.

1) פאשאוו—שטעקער אויפ'ן פערלאנג פון פאשאוו 2) רעביע—גריקיס (רעצי-רענגר) 3) קלעי—מירנא (רעצי-רענגר).

שווערע באהן-קאטאסטראפע

מאסקווא, 25 [ספ. טעל.] אויף דער באהן-ליניע מינסק — באריסאוו איז פארגעקומען א קאטאסטראפע מיט א מיליטער - צוג, 18 רויטע - ארמייער זענען דערהרג'עט געווארען.

Dr. Donchin
ספעציאליסט פאר אויגען-קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט
מאניושקי 1, טעל. 209-97
נעמט אן פון 9–1 מיטאג און פון 4–7 אוונד.

נישטא קיין פערבאט צו פערקויפן יודען ערד אין א"י

ירושלים, 25 [י. ט. א. טעלעגראפיש] אין צוזאמענהאנג מיט דער ידיעה פון „דואר היום" וועגען פערבאט צו פערקויפען יודען ערד אין ארץ ישראל, האט דער פערטרעטער פון י. ט. א. אנגעפרעגט הויכען דעם אין לאנדוירטשאפט - דעפארטאמענט און בעקומען אן ערקלערונג, אז וועגען אזא פראקלאמאציע הייסט מען דארט נישט.

פערהאן גענוג ערד פאר יודישער קאלאניזאציע

ירושלים, 26 [י. ט. א. טעלעגראפיש] ענטשפרעכענדע יודישע אינסטיטוציעס האבען צונויפגעזאמעלט מאטעריאל, לויט וועלכען עס איז צו זעהן, אז עס איז אין א"י, פערהאן גענוג ערד פאר יודישער קאלאניזאציע.

מען לאזט איצט אריין עגיפטישע ארבייטער קיין א"י?

ירושלים, 26 י. ט. א. טעלעגראפיש] „הארץ" בעקלאגט זיך דערויף, וואס אין דער זעלבער צייט, וואס מען האט אפגעשטעלט די יודישע אימיגראציע, הערען נאר אריינגעלאזען אין לאנד עגיפטישע ארבייטער.

לויט ידיעות, וואס י. ט. א. האט בעקומען פון אפיציעלע קוועלען, שטימט נישט מיט דער ווירקליכקייט די ידיעה פון „הארץ".

גרויסע ארבייטסלאזיגקייט אין דייטשלאנד

בערלין, 25 [ספ. טעל.] דעם 15 מאי האט די צאהל ארבייטסלאזע בעטראפען אין דייטשלאנד 1 מיליאן 6 הונדערט און דרייסיג טויזענד ארבייטער, וואס זענען בעשעפטיגט נאר צייטווייליג, ווען מ'זאל נאך נעהמען אין אכט די אלע ארבייטער, וועלכע זענען שוין געקינדיגט געווארען וועט די צאהל ארבייטסלאזע אין דייטשלאנד בעטרעפען 2 מיליאן 700 טויזענד. די גרויסע ארבייטסלאזיגקייט האט געבראכט צו א פערגרעסערונג פון בודזשעט, וועלכער איז שוין איצט איבערגעשטיגען מיט זיבען הונדערט און דרייסיג מיליאן מארק.

פערבאטען אריינצופיהרען רעליגיעזע ביכער קיין רוסלאנד

בערלין, 25 [ספ. טעל.] די סאוויעטישע מאכט האט פערבאטען אריינצופיהרען קיין רוסלאנד רעליגיעזע ביכער. צווישען זיי אויך יודישע סידורים.

א דייטשער עראפלאן איבער די פוילישע גרעניץ

בידגאשטש, [ספ. טעל.] עהרנעכטען 4 א זייגער נאכמיטאג איז אריבערגעפלויגען איבער דער פוילישער גרעניץ א דייטשער עראפלאן, וועלכער איז געפלויגען אויף דער פוילישער טעריטאריע אויף א שטח פון 10 קילאמעטער.

דער געה"מנישפולער דייטשער עראפלאן איבער דער פוילישער טעריטאריע האט ארויסגערופען א פערשטענדליכע סענסאציע.

פאליטישער מארד אין שפאניען

מאדריד, 25 [ספ. טעל.] דער סעקרעטאר פון דער מאנארכיסטישער אגיע קאסטעלאנאסא איז ערמארדעט געווארען. קאסטעלאנאסא האט אויף א פערזאמלונג פערטיידיגט די פאליטיק פון פרימא דע-ריווערא, איז צו איהם צוגעגאנגען א יונגערמאן און איהם אריינגעשטאכען א מעסער אין הארצען.

מיליאנען-מיסברויכען אויף דער באהן

קעלץ, 25 [ספ. טעל.] אויף דער באהן-סטאציע אין סקארושיסק זענען ענטדעקט געווארען גרויסע מיסברויכען, וועלכע זענען בעשטאנען דערין, וואס פון די באהן - מאגאזינען האט מען ארויסגענומען קוילען, פאקאסט, טעכנישע מאטעריאלען א. א. וו.

דער מלוכה - אוצר האט געליטען מיליאנען - רעכע שאדענס.

ביז איצט זענען ארעסטירט געווארען די סוחרים שלמה ראטענשטיין, אהרן בינשטאק און משה בינשטאק פון סקארושיסק און פעלדמאן פון קעלץ, סווערען ערווארט ווייטערדיגע ארעסטען.

לאדז
26 מאי 1930

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז
26 מאי 1930

שווערע דאגות פון מאקדאנאלדס רעגירונג

ענטספערענדיק די געגנער, וועלכע האבן פאר־געווארפן די פירער פון דער לייבאר־פארטיי און דעם, או, געפינענדיק זיך בשעתן אין דער אפאזיציע האבן זיי געררעט אנדערש, און געפינענדיק זיך איצט ביי דער מאכט, רעדן זיי אנדערש — האט סנאודען ערקלערט, או אזא וואך־לאגע געפינט ער פאר נאטירליך.

די אפאזיציע פערפאלגט פארטיי־צוועקן, די רעגירונג ווידער דארף צו טראכטן וועגן נאציאנאלע אינטערעסן און דעריבער קאן זי נישט דורכפירן א פארטיי־פראגראם און די גאנצע הונדערט פראצענט — מיט אנדערע ווערטער: זי דארף נישט אויספירן די הבטחות וואס וועגן געגעבן געווארן בעת די וואהלען...

מיט דער דאזיגער שטעלונג האט סנאודען, זעלבסטפערשטענדליך, נישט איבערצייגט זיינע געגנער, און נאך מעהר — ער האט אפילו נישט באאיינפלוסט מיט זיין טעאריע זיינע פארטיי־חברים.

דער ערפאלג פון דער לייבאר־פארטיי בעת די וואהלען האט זיך אויף דריי־פערטעל דערקלערט מיט דער אומצופרידענהייט פון לאנד בנוגע דעם שוואכן קאמף מיט דער ארבייטסלאזיגקייט, וואס די קאנסערוואטארן האבן געפירט, און — מיט די זעהר אפטימיסטישע הבטחות, וואס ער האט געגעבן מאקדאנאלד מיט זיינע פריינד.

אבער דעמאלט נאך האבן פעסימיסטן פאר־אויסגעזאגט, או די ארבייטער־רעגירונג וועט נישט קענען אויספירן די צוזאגן.

די אפטימיסטן ווידער האבן נישט בעקעמ־פענדיק די סקעפטישע דעה, אויסגעדריקט זייער האפענונג, או מאקדאנאלד וועט זיך „רעוואנשירן" אויף דער אויסערן־פאליטיק. די דאזיגע האפענונג האט זיך נישט גערעכטפערטיגט:

פון דער ... פון דער אנגלא־אמעריקא־נישער פריינדשאפט איז, ביי דער גאנצער פאזיטיוו־קייט פון דעם דאזיגן פאקט, קיין שום רעאלער נוצן נישט ארויסגעקומען. נישט אפשוואכענדיג איהר קאמף מיט די ענגלישע סחורות אויף די מערק פון דרום־אמעריקא, אפריקא און אזיען — שטרעבט אמעריקא צו ארומצוימען דאס גאנצע לאנד מיט נאך־בארירען, וואס זענען נישט אי־דורכדרינגבאר פאר אייראפעאישע — און דער עיקר ענגלישע — סחורות.

פון דעם בריטש־פערטראכטן ים־הסכם איז דערווייל גארנישט ארויסגעקומען, און דער אינ־ציגער ענטפער אויף איהם איז — או איטאליע קלייבט זיך צו באוואפענען פון קאפ ביז די פיס.

אזוי איז די פראגען פון באוואפענונג האל־טען זיך די אייראפעאישע פעלקער ביי דער שיטה פון דער באקאנטער קינדער־מעשה־לע: „ער זוי־רע — פאר'ן רעטעכ'ל, די באבע — פאר'ן זיי־דען" א.א.וו. א.א.וו. איז נישט שווער צו זיין א נביא און פאראויסזאגען, וואס פון איטאליענס תשובה קאן זיך ארויסציען.

די מפלה פון ענגליש־עגיפטישע אונטערהאנד־לונגען, די אומרוהען אין פאלעסטינא און די מאנ־טעגליכע שיסערייען אין אינדיען קענען קנאפ ווירק־קען אויף מאקדאנאלדס גוטען שם, און דעם אר־בייטער־קאבינעט קומט אויס צו באנוצען זיך מיט קאמפליצירטע דיפלאמאטישע שפיצלעך, וועלכע גיל־טען נישט שטענדיג אפ.

אין פאלעסטינא, למשל, קומט כלומרשט אויס דער רעגירונג ארויסצוטרעטן נעגען די אראבער, וואס עס רופט ארויס א שטארקע אויפרעגונג צווישן די אינדישע מוסולמענער, וועלכע זעהען ביי דעם איצטיגן מאמענט די הויפט־אונטער־שטיצונג פון דער בריטישער מאכט אין זיין קאמף מיט'ן אינדישען נאציאנאליזם, און — נעגען די יודען.

לסוף האט אויך דער האנדעלס־אפמאך מיט די סאוויעטען אויך נישט געבראכט קיין גוטס.

לאמיר, צום ביישפיל, ברענגען אזא פרט: אויף די קאנארישע מערק קומט אויס די ענגלישע קוהלען ארויסצושטעלן א גאנץ אלדינגע קאנקורענץ מיט די רוסישע קוהלען, וואס ווערט פערקויפט צו שפאט ביליגע פרייזען, און פועל יוצא דערפון האבען זיך פערמאכט אין ענגלאנד עטליכע קוהלען גרובען, און עס זענען צוגעקומען נאך צעהן טויזענד אר־בייטסלאזע.

אין דעם וואוקס פון דער ארבייטסלאזיגקייט שטעקט טאקע די הויפט־סיבה פון מאקדאנאלדס שווערע לאגע, פון וועלכער עס איז איהם זעהר שווער ארויסצופלאנטערן זיך.

אמת, די רעגירונג נעהמט אן מיטלען צו לינ־דערען דעם אינערליכען קריזיס, אבער, ווי געזאגט, זענען די דאזיגע מיטלען און א פולשטענדיגער גער מתירה מיט די וואהל־הבטחות און דאס ברענגט — צו א שטארקער רעאקציע מצד די וועהלער, וואס האט שוין ארויסגערופען א בונד צווישען דער לייבאר־פארטיי, פון איין זייט, און מצד א גרופע אינ־טעליגענטען מיט'ן מיליאנער־אריסטאקראט אבוואלד מאזלי פון דער אנדער זייט.

אנ'עצה געבען זיך מיט דעם דאזיגען בונט קען מאקדאנאלד'ן זיין גאר נישט לייכט.

פ. ב.

שארפער ארויסטריט פון דער יודיש-אמעריקאנער פרעסע

געגען דער אימיגראציע-פערבאט אין א"י

ניו־יארק, (יט"א) די הינע יודישע צייטונגען פערעפענטליכען שארפע פראטעסט־ארטיקלען געגען דער ענגלישער רעגירונג. דער „דזשואיש מארנינג זשורנאל" שרייבט: ווען די שאו־קאמיסיע האט פערעפענטליכט איהר בעריכט, וואס האט ווייט איבערגעטריבען איהרע קאמפעטענצען, האט עס מיר זיך געטרייסט דערמיט, וואס די רעגירונג וועט זיך נישט צוהערען צו די שעדליכע עמפפעהלונגען פון בעריכט. איצט זעהען מיר פלוצים די טויערען פון ארץ־ישראל געשלאסען געווארען טאקע אויפ'ן סמך פון די פעסטשטעלונגען פון דער זעלבער קאמיסיע. ווי עס ווייזט זיך ארויס האט די ענגלישע רעגירונג נישט גענומען אין אכט די עמפפעהלונגען פון איהר אייגענעם הויך־קאמיסאר בנוגע אימיגראציע־פראגע.

מיר מוזען ערקלערען קלאהר און אפען — שרייבט דער „טאג" — אויב אומצער שרייבט אונטער א פערפליכטונג און באנקראטירט, דאן איז פעראנטווארטליך דער, וואס האט ווידעריגירט דעם וועקסעל. די גאנצע וועלט האט אונז פערשפראכען או דער וועקסעל וועט בעצאהלט ווערען, מעהר ווי א האלב־הונדערט פעלקער האט אונטערגעשריבען די באלפור־דעקלאראציע אין דעם ארץ־ישראל מאנדאט. אויב ענגלאנד געהט באנקראט, אויב ענגלאנד פערוואנדעלט די פערפליכטונג אין א ווערטלאזע שטיקעל פאפיר, זאלען קומען די פעלקער און פאר־דערען האלטען ווארט, מיר גלויבען או די פעלקער וועלען ערפילען זייער פליכט.

די גאנצע אמעריקאנער פרעסע פערעפענטליכט אויף דער ערשטער זייט די בעריכטען פון דער יודישער טעלעגראפען־אגענטור וועגען אפ־שטעלען די אימיגראציע אין ארץ־ישראל. די ציוניסטישע ארגאניזאציע אין קאנאדע האט צוזאמענגערופען אן אויסערגעוועהנליכע סעסיע פון נאציאנאל־ראט אין מאנטרעאל, כדי צו ארגאניזירען א פראטעסט־בעוועגונג אין קאנאדע געגען דעם אימיגראציע־פערבאט אין א"י.

אויספארשונג פון די געשעהענישען אין טארגו-פראמאס

7 יודען איינגעזעצט אין תפיסה

בוקארעשט, (יט"א) אין צוזאמענהאנג מיט די געשעהענישען אין טארגו־פראמאס, וואו די יודען האבען געשטעלט א ענערגישען ווידערשטאנד די כוליגאנישע סטודענטען, זענען דורך דער געריכטס מאכט פערהאפטעט געווארען 83 יודען. פון די 9 ארעסטירטע יודען זענען 2 בעפרייט געווארען, ווייל זיי האבען בעוויזען זייער אליבי און די איבעריגע 7 זענען איבערגעפיהרט געווארען אין תפיסה. דער ספעציעלער קארעספאנדענט פון „דימינעאצא" וועלכער האט אויפ'ן ארט געמאכט אויספארשונגען וועגען די געשעהענישען אין טארגו־פראמאס, טיילט מיט, דאס די כוליגאנישע סטודענטען האבען מיט אויס־רופען „הרגעט די יודען" בעפאלען די יודישע גע־שעפטען. די קוויטען האבען אונז בלוטיג צושלא־גען דעם זקן זעליג הערשקו און זיין פרוי, ביז ביידע זענען געפאלען אין חלשות. דער ווארשטאט פון שום טער הערש לייזער איז פולשטענדיג צושטערט גע־ווארען, עס זענען אויך דעמאלירט געווארען פיל אנדערע יודישע געשעפטען. די כוליגאנען האבען געוויילדעוועט אונגעשטערט ביז זיי זענען צוגעקומען צום מארק. דארט האבען די יודען געשטעלט א ווי־דערשטאנד און האבען פערטריבען די כוליגאנען.

„קאמזעט" בעמיהט זיך צוציהען

דורך נייע פריווילעגיעס, יודען צו ערד-ארבייט

מאסקווע, (יט"א) כדי צוצוציהען יודען פון די קליינע שטעטלעך אין די יודישע קאלאניעס האט דער „קאמזעט" פערעפענטליכט א בעקאנטמאכונג, או יודישע איבערוואנדערער וואס וועלען פערלאזען זייערע שטעטלעך און ארויספאהרען אין משך פון חודש יוני אין די קאלאניעס, וועלען בעקומען א חלק אין דעם שניט. וואס וועט ארויסגעזוכט ווערען אין אייניגע מאנאטען ארום פון די פעלדער אין קרים און אויף אוקראינע, וועלכע זענען איצט פערזייט געווארען דורך דעם „אגראדזשאינט" און דורכ'ן „קאמזעט" אויף דער זיצונג פון „קאמזעט" האט זאנאם קלאטשקא בעריכטעט, או די קוואטע פון די יודישע קאלאניסטען איז ביז דעם 25־טען מאי נישט אויסגעפילט געווארען מעהר ווי אויף א העלפט. קיין קרים זענען אנגעקומען 1614 נייע יודישע קאלאניסטען, אנשטאט די 3100 וואס האבען געראפט אהין אנקומען און קיין אוקראינע זענען געקומען בלויז 1804 נייע איבערוואנדערער אנשטאט 3300. לויט א צווייטען בעריכט וואס די זיצונג האט אויסגעהערט, זענען היינט צו טאג קאלעקטיוויזירט 65 פראצענט פון די יודישע קאלאניעס, אויף דער זי־צונג האט מען שארף אנגעגריפען דעם „אגראדזשאינט", פאר נישט וועלען העלפען דער קאלעק־טיוויזאציע אין די יודישע דערפער.

סאוויעטישע רוסישע פרעסע געגען דעם מאסקווער „עמעס"

מאסקווע, (יט"א) אין דער אלגעמיינער סאוויעטישער פרעסע אין מאסקווע האבען זיך לעצטענס אנגעהויבען צו בעווייזען ארטיקלען וואס קריטיקירען שארף דעם מאסקווער „עמעס" און איבער הויפט מ. ליטוואקאוו'ן. „וועטשערנאיא מאסקווא", „קאמסאמאלסקאיא פראוודא" און אנדערע סאוויעטישע זשורנאלען ווייזען און או דער „עמעס" שפילט זעהר א שעדליכע ראלע אין יודישען קולטורעלען לעבען אין סאוויעטען־פערבאנד. אנשטאט צו ער־מוטיגען יודישע שרייבער און קינסטלער, בעמיהט זיך די צייטונג צו פערטרייבען זיי דורך אלערליי מיטלען, כדי זיי זאלען זיך אונטערווארפען אונטער ליטוואקאווס הערשאפט. דאסזעלבע איז אויך טוענט דעם יודישען טעאטער. פאראלעל מיט דער אקציע וואס די אלגעמיינע סאוויעטישע פרעסע האט איצט אנגעהויבען געגען ליטוואקאוו'ן און געגען „עמעס" טרעטען אויך ארויס מיט א שארפער קריטיק געגען דעם „עמעס" א ריהע יודישע קאמוניסטישע טוער און שרייבער אין ווייסרוסלאנד, און אויף אוקראינע. ליטוואקאוו ערקלערט אין א לייט־ארטיקעל אין „עמעס" די דאזיגע קאמפאניע דערמיט, וואס די אפ־שאפונג פון דער „יעווסעקציע" האט ערמוטיגט נע־ווסע עלעמענטען אויפצוטרעטען אקטיווער ווי ביז איצט.

ליטווישער אויסערן-מיניסטער

וועגען די פויליש-ליטווישע בעציהונגען

אין ליטע האט, ווי בעקאנט, געוויילט א גרעקס־קורסיע פון יודישע זשורנאליסטען פון פוילען. ביי דער געלעגענהייט האט ד"ר ווינרייך איט פאוונא געהאט א געשפרעך מיט'ן ליטווישען אויסערן מי־ניסטער ד"ר זאוניוס.

ד"ר ווינרייך האט געפרעגט:

— וואס הערט זיך מיט'ן רעגולערען פער־קעהר צווישען פוילען און ליטא?

מיניסטער זאוניוס האט זעהר פריינדליך אבער אויך זעהר דיפלאמאטיש־פעסט געענטפערט, או אויב עס קען זיין א רייד וועגען היזקות צוליב דעם פערמאכען די פויליש־ליטווישע גרענעץ, איז דאס אין קיין פאל נישט נוגע ליטע, וועלכע האט עקאנאמיש גארנישט געליטען דערפון.

האגעגען האלט ער, או פוילען און דער עיקר ווילנא האט דווקא געליטען.

געוויסע פאליטיקער האבען ארויסגעזאגט די מיינונג או די שליסונג פון דער פויליש־ליטווישער גרענעץ בעדייט א כאריקירי (זעלבסטמארד) פאר ליטע, אבער עס איז גענוג א קוק צו טון אויף די הונדערטער נייע געביידעס אין קאוונע, אויף דער לעבעדיגער ארגאניזירונג פון שיף־פערקעהר, כדי זיך צו איבערצייגען או די דאזיגע בעהויפטונג איז פאלש.

איך צווייפעל, האט דער מיניסטער ווייטער גע־זאגט, צי עס איז געקומען די צייט פאר א ברייטערע פערקעהר־מעגליכקייט מיט פוילען. ליידער קומען צו מיר אן ידיעות, או פוילען ברעכט אין א סך פאלען דעם אפמאך אפילו וועגען קליינעם פער־קעהר, וואס איז איצט געשלאסען געווארען.

און וואס וועלען מיר האבען פון עפענען די גרעניץ? — שטעלט דער מיניסטער א פראגע — פוילען וועט דאך נישט אימפארטירען קיין ליטווי־שע פיה אינדוסטריע, ווען זי זוכט אליין א מארק, פאר איהר עקספארט?

ד"ר ווינרייך ווייזט איהם אן או ליטע וועט דאן בעקומען ביליגע טעקסטיל־סחורות פון פוילען, ווייל ביז איצט געהט עס דורך לעטלאנד.

דער מיניסטער ענטפערט אויף דעם או ער האלט נישט דערפון, ווייל אמת, ליטע נויטיגט זיך טאקע אין ביליגערע סחורה, אבער ווי נאר עס וועלען זיך עפענען די גרעניצען, וועט דער פוילישער עקספארטער אליין זעהן דאס אויסצונוצען און ער וועט וועלען פערדינען מעהר, ווי ביז איצט, ליטע וועט לעזען דאס דאזיגע פראבלעם אויף אנ'אנדער אופן: זי וועט בויען וואס מעהר פאבריקען און זיך בעמיהען אויסצוקומען מיט דער אינלענדישער מא־נופאקטור־אויסארבייטונג. דאן וועט במילא אפ־פאלען די פראגע פון מאנופאקטור־אימפארט קיין ליטע, וועלכער איז ביי איצטיגען מאמענט טאקע זעהר גרויס.

און ווידער, האט דער מיניסטער צוגעגעבען, — אויב אונז געהט טאקע אין דעם, מיר זאלען בע־קומען ביליגער פוילישע סחורה, זענען מיר אבער געבונדען מיט ענגלאנד, וואהין מיר בעמיהען זיך וואס מעהר צו פערגרעסערן אונזער עקספארט קיין ענגלאנד און דעריבער זענען מיר אין א גרויסער מאס מחויב אויך צו פערגרעסערן דעם אימפארט פון ענגלאנד.

אויף דער פראגע וועגען האלטונג דורכ'ן ניעמאן, ענטפערט דער מיניסטער, או פוילען איז גארנישט פעראינטערעסירט אין דעם, ווייל זי וויל בעסער ענטוויקלען איהר אייזענבאהן און ווייטער האט דאך פוילען די מעגליכקייט צו שיקען האלץ דורכ'ן ניעמאן, אבער זי וויל זיך נישט בענוגענען מיט'ן עקזיסטירענדען אפמאך און פערברייטערע איהם קענען נישט די ליטווינער צוליב פאליטישע טעמים.

צום סוף איז ווידער בעריהרט געווארען די ווילנער פראבלעם און דער מיניסטער האט ער־קלערט, או עס איז געווען א פעהלער פון זייטע ליטווישער אינטעליגענץ וואס זי האט פערלאזען ווילנע און געקומען קיין קאוונע, דורכדעם האט גע־ליטען די ענטוויקלונג פון דער ליטווישער קולטור אין ווילנער געביט, אבער איצט איז אין דער הינ־זיכט די לאגע בעסער, ווייל עס זענען פערהאן ליט־ווישע שולען אין ווילנער קאנט.

ווען ליטע וואלט בעקומען ווילנע, וואלט די גלייך אריינגעלעגט דארט זעהר פיל קאפיטאלען און נאר אויפגעריכט די שטאט.

ד"ר ווינרייך האט צום סוף געשטעלט נאך א דעליקאטע פראגע (ער האט זיך ענטשולדיגט פאר דער „זשורנאליסטישער נייגעריגקייט") צי איז נישט אפהענגיג די ליטווישע שטעלונג צו ווילנער פראבלעם פון דער אדער יענער פארטיי וואס שטעהט ביים רודער.

דער מיניסטער האט דערויף געענטפערט או אויף דעם האט שוין געגעבען אנ'ענטפער די פער־גאנגענהייט און ער איז זיכער, או אויב דער „ווילנער פראגע" וועלען אויך אויף להבא אלע אזוי אויס־נאהם ליטווישע פארטייען נישט מאכען קיינע הנחות מיר וועלען בויען און פערפעסטיגען ליטע און דאן וועלען מיר אויך געווינען די ווילנער פראגע, האט ער פערענדיגט.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזשער לעבען

נייער פאלקסבלאט

מאנטאג 26 כה אייר תר"ץ

מאי

זון-אויפגאנג 3.30
זון-אונטערגאנג 7.35

ווער שטעלט זיך היינט צו די פאבאר-קאמיסיעס?

היינט, מאנטאג, דארפען זיך שטעלען פאר דער פאבאר-קאמיסיע נומער 1, אויף זאקאנט-נע 82, די מענער פון יאהרגאנג 1909, וועלכע וואוינען אויפ'ן שטח פונ'ם 5-טען פאליציי-קאמי-סאריאט, און זייערע פאמיליען-נעמען הויבען זיך אן אויף די אותיות

E G

מארגען די וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 5 פאליציי-קאמיסאריאט מיט די אותיות

F H I J

פאר דער פאבאר-קאמיסיע נומער 2, אגרע-דאווע 34, דארפען זיך שטעלען די מענער פונ'ם יאהרגאנג 1909, וועלכע וואוינען אויפ'ן שטח פון 7-טען פאליציי-קאמיסאריאט און זייערע פאמיליען-נעמען הויבען זיך אן מיט די אותיות

היינט K

מארגען L Ł N-U

פאר דער פאבאר-קאמיסיע נומער 3, אלעיע קאשטשושקי 21, דארפען זיך שטעלען אלע מענער פון קאטעגאריע B פון יאהרגאנג 1907 און 1908 וואס וואוינען אויף 1, 4, 6, 7, 10, 12, 13 און 14 פאליציי-קאמיסאריאטען.

מארגען, וואס וואוינען אין 5-טען פאליציי-קאמיסאריאט מיט די אותיות

פון A ביז Z

די פאבאר-קאמיסיעס הויבען אן אמטירען 8 א זייגער אין דער פריה. די פאבאר-פליכטיגע דארפען זיך שטעלען מיט די פערזענליכע דאקו-מענטען, אדער צייגנישען, ארויסגעגעבען דורכ'ן פאליציי-קאמיסאריאט, וועלכע בעשטעטיגען די אי-דענטישקייט פון דער פערזאן מיט די מיליטערי-שע אדראטשעניעס, רעגיסטראציע-צייגנישען, וועל-כע ווערען אויסגעשטעלט דורכ'ן מאגיסטראט פון לאדז.

פארלעזונג אין ראדיא וועגען דער פרעמיר בוי-הלואה

ווי מיר דערוויסען זיך ווערט היינטיגען מיט-װאך דער געוועזענער מיניסטער קלארנער, האלטען אין ראדיא א פארלעזונג וועגען דער פרעמירטער בוי-הלואה.

אויטאבוס-קאמוניקאציע אין פאביאניץ

(–) דער פאביאניצער מאגיסטראט האט פער-לאנגט פון די צופאהר-טראמוואיען, אז זיי זאלען דורכפיהרען א ליניע פון דער באהן ביז צום פריי-היימס-פארק, וואס האט א גרויסע פרעקווענץ. די דירעקציע פון די לאדזער צופאהר-טראמוואיען איז אבער דערויף נישט איינגעגאנגען, ווייל זי האלט, אז די נייע ליניע וועט זיך נישט אפצאהלען.

דער פאביאניצער מאגיסטראט האט דעריבער בעשלאסען איינצופיהרען דארט אן אויטאבוס-קאמוניקאציע.

גרויסער פראטעסט-מיטינג

געגען דער אימיגראציע-גזירה קיין ארץ-ישראל

נעכטען נאכמיטאג איז אין פילהארמאניע זאל פארגעקומען דער פראטעסט-מיטינג וואס איז איינגע-ארדענט געווארען פון אלע ציוניסטישע גרופירונגען, צום מיטינג איז געקומען א זעהר גרויסער עולם. דאס פרעזידיום האט פארנומען דעפ. ה"ר ראָ-זענבלאט, ד"ר טארטאקאווער, ה' אסט און פרוי ה"ה רעזניק. דאס ערשטע ווארט האט בעקומען

דעפ. ד"ר ראזענבלאט

ער ווייזט אן, אז די היינטיגע גרויסע פאלקס-פער-זאמלונג דארף זיין נישט נאר א געוועהנליכער פראָ-טעסט-מיטינג, נאר אויך א דעמאנסטראציע פאר אויסען, אז דאס גאנצע יודישע פאלק איז איינזיג אז זיין ווילען אויפצובויען דאס לאנד. נאכ'ן געהט איבער דער רעדנער דירעקט צו דער טעמע פונ'ם פראטעסט-מיטינג. אז מ'האט קריג אין יאהר 1914 דערצעהלט דער רעדנער, האט די דייטשע ארמעע איבערגעשריטען די בעלגישע גרעניץ, הגם לויט די אינטערנאציאנאלע טראקטאטען האט זי עס נישט געטארט טון. אין דייטשען פארלאמענט האט דער דאמאלסדיגער דייטשער קאנצלער ערקלערט, אז דער אינטערנאציאנאלער אפמאך איז א פאפירעל און ווען די דייטשען זאלען נישט פערא-קופירט אהער אפצוהיטען בעטראכטעט, ווי עס אלס א פאפי-פירעל. די דאזיגע דייטשע ערקלערונג האט דאן א-רויסגערופען א שטורעם אין דער עפענטליכער מיי-נונג פון דער גאנצער וועלט. אמשטארקסטען האט זיך צוליב דער דאזיגער ערקלערונג געמאכט אין ענגלאנד. די דאזיגע געזעלשאפטליכקייט האט גע-האט אן אנדער בעציהונג צו אן אינטערנאציאנאלע טראקטאט. און איצט האט פאסירט אז גראד די בריטישע רעגירונג האט צו נישט געמאכט א פער-פליכטונג וועלכע זי האט אויך גיך בעגומען פאר דער גאנצער וועלט. די ענגלישע רעגירונג איז אבער נישט דאס ענגלישע פאלק, דאס פאלק פון באל-פור וועט די געגומענע התחיבות מוזען אויספיהרען. מ'ווייזט אן אז אונזערע אינטערעסען ווערען גע-בראכט אלס קרבן אבער מיר ווילען נישט זיין קיין קרבנות. מיר, א פאלק פון 16 מיליאן מענשען, זענען א ווערט פאר זיך און האבען אייגענע צילען און וועגען. די אראבער האבען שוין בעקומען דא און דארט, ביי אונז האט מען אין א העלען טאג אהן אונ-זער הסכמה אפגעשניטען א העלפט פון אונזער א"י — דעם עבר הירדן, ווייטער אונז קען עס נישט געהן. דאס אימפעריאליסטישע ענגלאנד דארף זו-כען אנדערע מיטלען מיט וואס צו צאהלען אבער נישט אויף אונזער חשבון. דער רעדנער ווייזט אן אז די מאטעריעלע לאגע פון די ארימע פעלאכען האט זיך בעדייטענד געבעסערט זייט ס'האט זיך אנ-געהויבען די יודישע עמיגראציע קיין א"י און אז די ארימע אראבער פיהלען אינסטינקטיוו אז די יודישע עמיגראציע איז אין זייערע אינטערעסען. געגען איהר טרעטען ארויס די רייכע עפענדים און די ווילד-נישע גייסטליכקייט און ס'איז א אירא'ניע, א טווקא ביי דער איצטיגער רעגירונג האבען זיי געפונען אנ-אפקלאנג. דער רעדנער רופט צו אן איינהייטליכען פראטעסט געגען דער עמיגראציע בעגרענצונג, און פון דער צווייטער זייט צו א שטארקער נייער אנ-שטרענגונג פון אלע פאלקס-כוחות כדי צו איבער-ווינדען אויך די נייע שוועריגקייט.

מיט א שטארקער רעדע איז ארויסגעטראטען

ד"ר טארטאקאווער

דער רעדנער ערקלערט, אז נאמען פון 30 טויזענד ארגאניזירטע חלוצים או טראגן אלע פער-באטען און בעגרענצונגען וועלען זיי זיך דורכרייסען קיין א"י און העלפען זייערע ברידער ווייטער צו בויען זייער צוקונפטס-לאנד, וואס ווערט שוין א לאנד פון היינט, מיט אדער געגען דעם ווילען פון אונ-זערע שונאים וועלען מיר אהין אריינקומען. דער רעדנער געהט דאן איבער צו דעם ווי אזוי מ'דארף רעאגירען אויף דער נייער שווערער גזירה, צום ערשטען מאל איז דער געשיכטע פון ציוניזם פאסירט עס, אז ארום א פארערונג האבען זיך פערא'ינגט 99 פראצענט פונ'ם יודישען פאלק: צוריק עפענען די טויערען פון א"י, ווי שווער עס זאל נישט אויס-קומען, וואס פאר א קרבנות מ'וועט נישט דארפען ברענגען, וועלען זיי געמאכט ווערען און דער ציל— א"י וועט דערגרייכט ווערען.

א קורצען ווארט האלט ה' געלער, א חלוץ פון פתח תקוה און נאכדעם ווי ס'האבען גערעדט ה' אסט (מזרחי), ה' זאנדמער (רעוויזיאניסט) זענען אנ-גענומען געווארען צוויי רעזאלוציעס.

איינע — אן אויפמונטערונג צו די חלוצים אין א"י, אז זיי זאלען אויסרויערן אויף זייערע פאָ-ציעס און א צווייטע מיט א פראטעסט געגען בע-גרענצונג פון דער עמיגראציע די רעזאלוציע וועט איבערגעגעבען ווערען דעם ענגלישען אמבאסאדאר אין ווארשא.

די רעזאלוציעס זענען אנגענומען געווארען איינ-שטימיג.

רעזאלוציע

די פאלקס-פערזאמלונג וואס איז פארגעקומען דעם 25-טען מאי אין לאדז אין פילהארמאניע זאל מיט דער בעטייליגונג פון איבער צוויי טויזענד יודען, אויסהערענדיג די בעריכטען און רעדעס פון סיים-דעפוטאט דר. י. ראזענבלאט, דר. א טארטאקאווער, אסט, געלער און זאנדמער וועגען דער פעראָרדנונג פון דער ענגלישער רעגירונג אפצושטעלען די חלוצ-ישע עליה, קיין א"י, שטעלט פעסט מיט צער און מיט צארן אז די דאזיגע פעראָרדנונג בעדייט א אונערהערטע פערלעצונג פון די פארשפּרעכען פון מאנדאט לויט וועלכע ענגלאנד האט זיך מתחיב געווען צו שאפען און א"י אזעלכע עקאנאמישע און אדמיניסטראטיווע בעדינגונגען, וואס זאלען בעגינסטי-גען דעם אויפבוי פון א יודישער נאציאנאלער היים אין א"י. דער דאזיגער שריט איז טויזענד מאל מעה-אונגערעכט געהמענדיג איז. אכט אז די לעצט-בע-שטימטע צאהל פון 2300 צערטיפיקאטען דורך דער א"י דיגער אדמיניסטראציע איז געווען א פראדוקט פון לאנגע אונטערזוכונגען וועגען דער עקאנאמישער אויפנאמס-פעהיגקייט פון לאנד און די אפשטעלונג פון דער עליה דורך דער לאנדאנער צענטראל-רעגירונג איז בלויז א פאלטישער שריט וואס ווידערשפרעכט די גרונדזאצען פון יושר און גערעכ-טיגקייט.

די פערזאמלונג שטרייכט אונטער אז דער דאָ-זיגער שריט פון דער ענגלישער רעגירונג איז נישט נאר אונגערעכט און קולטורלאז, נאר בעדייט אויך א גרויסע סכנה פאר דער צוקונפט פון לאנד. דאס יודישע פאלק געהט קיין ארץ-ישראל כדי ארט אויפצובויען דורך זיין ארבייט און זיין קאפיטאל א פרייע און גערעכטע געמיינשאפט פון ארבייטענדע מענשען. דאס דאזיגע שטרעבען האט ביז היינטיגען טאג געבראכט א גרויסען נוצען אויך די גרויסע מאסען פון דער ארבייטענדער אראבישער בעפעל-קערונג. דער איינציגער שונא פון יודישער אויפבוי ארבייט אין לאנד, און די שיכט פון אראבישע גרויס-גרונד-בעזיצער און קאפיטאליסטען וואס און גרופירט ארום דער אראבישער עקזעקוטיווע און האט מורא פאר איהר ביז איצטיגער פערברעכערישער און עקספלאטירענדער הערשאפט אין לאנד. די ענגלישע רעגירונג גאכגעבענדיג איז געיעג נאך פאלשע פאר ליטישע אינטערעסען און אנדערע טייל פון דער ענגלישער אימפעריע די פארערונגען פון דאזיגען קלאס איז א"י גיט זיי דורכדעם א פרעמיע פאר זייערע אנפאלען אויף די פרידליכע ארבייטענדע יודישע בעפעלקערונג אין לאנד און ערמוטיגט זיי צו ווייטערע פערברעכערישע האנדלונגען, דער לעצ-טער שריט איז אלזא נישט נאר אומעטיש נאר אויך א העכסט געפעהרליכער פאר דער צוקונפט און לאנד.

אין נאמען פון דער גאנצער ציוניסטישער בע-פעלקערונג אין לאדז וואס שטעלט פאר מיט זיך די איבערוועלטיגענדע מעהרהייט פון אלע יודען אין אונזער שטאט, ערקלערט די פערזאמלונג פייערליך, אז קיין שום בעשרענקונגען פון רעפרעסיעס וועלען דאס יודישע פאלק נישט שטערען אין זיין איינערגיען ווילען אויפצובויען זיין נאציאנאלע היים אין א"י. דאס יודישע פאלק וועט זיך דערקעמפען דעם וועג אין זיין היסטארישע לאנד מיט און געגען דעם ווילען פון פער-שידענע פערוואלטונגען און רעגירונגען.

די פאלקס-פערזאמלונג שיקט איבער איהר הארציגע ברכה דער חלוציש'ער מחנה אין א"י און פערזיכערט איהר אז מיט איהר שטעהט דאס גאנצע יודישע פאלק אין אלע גלות-לענדער און אז די חלוצישע יוגענד דא וועט זיך פעראייניגען מיט די בויערס פון יודישער נאציאנאלער צוקונפט אין א"י נישט קוקענדיג אויף אלע סניעות און שווע-קייטען.

ביי „התאחדות"

שבת איז איינער איז אין אייגענעם לאקאל פון התאחדות (פיענקעוויטש 3[5) פארגעקומען א פראטעסט פערזאמלונג געגען דעם עמיגראציע-פערבאט קיין א"י. ס'האבען גערעדט ד"ר טארטא-קאווער, ה' געלער פון א"י און אנד. צום סוף איז איינשטימיג אנגענומען געווארען א בעשלוס צו שיקען צו דער א"י ארבייטערשאפט אן אויפמונטערונגס דעפעשע מיט א פערזיכערונג אז די יודישע יוגענד ... איבער אלע פערבאטען און פערצוימונגען זיך ארורכרייסען קיין א"י ס'איז אויך בעשלאסען געווא-רען ארויסצושיקען א פראטעסט צו דער ענגלישער אמבאסאדע אין ווארשא.

אין „החלוץ המרכזי"

שבת אין אווענד איז פארגעקומען אין לאקאל פון דער ציון. ארגאניזאציע א גרויסע פראטעסט פערזאמלונג מיט'ן אנטייל פון עטליכע הונדערט מאן געווידמעט דער לעצטער עליה גזרה.

נאך די רעדעס פון ה"ה מארגאליס און רייך איז אנגענומען געווארען א פראטעסט-רעזאלוציע.

אין „דת ועבודה"

זונטאג אווענד איז אין לאקאל פון די רעליג. ציונ. סאציאליסטישע פארטיי „דת ועבודה" פארגע-קומען א גרויסע פראטעסט-פערזאמלונג געגען די אימיגראציע בעגרענצונגען נאך ארץ-ישראל, נאך די רעדעס פון די ה"ה שלמה פאלמאן, פישל טאפ-לאוויטש, פנחס וואסערמאן, איז איינשטימיג אנגע-נומען געווארען א פראטעסט רעזאלוציע.

נעכטיגע זיצונג פון קהלה-פערוואלטונג

פראטעסט געגען שליסען די איינוואנדערונג קיין א"י

נעכטען איז פארגעקומען א זיצונג פון דער קהלה-פערוואלטונג ביים אנהויב פון דער זיצונג האט דער פארזיצער ה' מיטגעטיילט, אז אויפ'ן ארט פון פרנס בושעושינסקי וועלכער האט זיך אפ-געזאגט פון זיין אמט איז אין דער קהלה-פערוואלטונג אריין פרנס ל. אורבאך, וועלכער איז שוין אנוועזענד אויף דער היינטיגער זיצונג.

באלד דערויף האט די אגודה-פראקציע אריינ-געטראגן א דרינגענדען פארשלאג אנצונעמען

א פראטעסט געגען דעם שליסען די עמיגראציע קיין ארץ-ישראל

דער פארשלאג איז אנגענומען געווארען, פרנס רום האט אנגעפרעגט פארוואס ס'איז נישט פארגעקומען די זיצונג פון דער סאציאלער הילפס-קאמיסיע דע-רויף האט דער פארזיצער ערקלערט, אז צוליב דעם, וואס ס'זענען ארייגעפאלען פיל בקשות און ער האט זיך מיט זיי נאך נישט בעקענט, האט ער דערווייל די זיצונג אפגערופען ביז ער וועט זיך בעקענען מיט'ן מאטעריאל. נאכדעם ווי ס'איז בעשטעטיגט געווארען דער פראטאקאל פון דער פריהערדיגער זיצונג, איז געגומען געווארען צו קענטניש, אז די וואיעוואדשאפט האט ערלויבט איינצוקאסירען דעם קהלה-עטאט לויט די רשימות פון 1929 י. אין צוזאמענהאנג דערמיט איז בעשלאסען געווארען זיך צו ווענדען צו דער דיסקאנטא באנק אויף פיעטרקאווער הויז און פערציג, אז זי זאל הייאהר ערמעסיגען דעם אפצאהל פאר איינקאסא. ביי דער געלעגענהייט האט דער פארזיצער פון דער קהלה-פערוואלטונג אויך מיטגעטיילט, אז אין צוזאמענ-האנג מיט די נייע טאקסען, וואס דער מאגיסטראט נעמט פאר איינקאסירען דעם עטאט, האט ער

צוריקגעצויגען פון מאגיסטראט אלע עטאט-סומען צו 5 און צו 10 זל.

די עטאט - צאהלער פון 5 און 10 זל. וועלען אויפגעפאדערט ווערען צו בעצאהלען דעם עטאט אין פערלויף פון א חודש - צייט און אויב זיי וועלען נישט בעצאהלען, וועט דאס אויסמאהנען איבערגע-געבען ווערען דעם מאגיסטראט.

נאכדעם איז אויסגעהערט געווארען דער בע-ריכט פון דער

גמילת-חסדים-קאסע

ביי דער קהלה. די גמילת-חסדים-קאסע עקזיסטירט זייט יאהר 1928. בלויז 1-טען מאי טויזענד נייןהונדערט דרייסיג האט די קאסע ארויסגעגעבען דריי הונדערט 87 הלוואות אויף 84.126 זל. אין דעם זענען געווען 32 הלוואות צו 100 זל. 1—125; 63 צו 150 זל. 146 צו 200 זל.; 125 צו 300 זל. א. א. וו. די גמלת-חסדים-קאסע בעזיצט איצט א קאפיטאל פון 30,450 זל. פאר פסח, כדי צו קענען אויסצאהלען די בעשטימטע הלוואות האט די קאסע זיך געבארגט אין א באנק 6000 זל. פון דעם האט זי שוין 5.000 זל. בעצאהלט פון די אפצאהלען וואס זענען איינגעצוי-שען איינגעפלאסען. אויפ'ן 1. מאי האט די קאסע פערמאגט מזומן 80 616 זל.

דער בעריכט איז גענומען געווארען צו קענטניש.

ס'איז אויסגעוועהלט געווארען א קאמיסיע פון דריי פערזאן אויף אנצופיהרען מיט'ן

משוגעים-הויז

מיט רעכט צוקאפטירען, אין דער קאמיסיע זע-נען געוועהלט געווארען די פרנסים (בערגער, רום און פליזאצקי.

צום סוף איז בעהאנדעלט געווארען די פראגע וועגען פראטעסט געגען עמיגראציע פערבאט ביי פא-לעסטינא, ס'איז אנגענומען געווארען א פראטעסט אין וועלכען ס'ווערט געזאגט, אז די לאדזשער קהלה אלס די צווייטע לויט דער גרייס יודישע קהלה אין פוילען פראטעסטירט שארף אין נאמען פון 180 טוי-זענט יודען געגען דער אונערהערטער עולה, האט די בריטישע רעגירונג איז בעגאנגען געגען די יו-דען מיט שליסען די טויערען פון הייליג - לאנד. ווייטער ווערט אין דער רעזאלוציע געזאגט, אז די יודען האבען ערווארט א מעהר אויפריכטיגע און ערהליכע בעציהונג מצד דער בריטישער רעגירונג אינג דאזיגען ענין, בפרט אז ענגלאנד האט אויף זיך גענומען התחייבות'ן ביים אננעמען דעם מאנדאט. די רעזאלוציע איז אנגענומען געווארען כמעט איינ-שטימיג: געגען האט געשטימט בלויז דער בונדישער פרנס זעלמאנאוויטש.

נאכדעם ווי ס'איז בעשלאסען געווארען די רע-זאלוציע איבערצושיקען צו דער ענגלישער רעגירונג איז די זיצונג געשלאסען געווארען.

היינט

אפצייכנונג פאר „נותן-לחם"

אין לאדז וועלען היינט פערקויפט ווערען אפ-צייכנונגען לטובת דעם פעראיין „נותן לחם". דער פעראיין איז זעהר פאפולער צווישען דער ארימער בעפעלקערונג פון אונזער שטאט צוליב דער וויכטי-גער הילפס טעטיגקייט, ער גיט ארויס מיטאגען פאר הונדערטער פערזאן א. א. וו. די אפצייכנונג דארף דעריבער פון אלעמען געקויפט ווערען.

צו בארימהערציגע מענשען

אויף בזשעזשינער גאס 14 וואוינט די פאמיליע קאראנע, די גאנצע פרנסה-געבערין איז געוועזען די פרוי, פאר פסח זענען די קינדער קראנק געווארען, לעצטענס איז אויך די פרוי שווער קראנק און אין שטוב איז נישטא א גראשען, און קיין שטיקעל ברויט. פיליכט געפינט זיך גוטע מענשען אדער א פעראיין, וועלכע זאלען זיך אינטערעסירען מיט דער אומגליק-ליכער פאמיליע.

אקאנפערענץ פון די גמילת-חסדים-קאסעס

וואס ווערט געשטיצט דורכ'ן „דזשאינט"

אין לאקאל פון רעטונגס-קאמיטעט (שיענקעוויטש 3[5) איז נעכטן פארגעקומען דער צוזאמענפאהר פון די גמילת-חסדים-קאסעס, וואס ווערען סובסידירט דורכ'ן „דזשאינט"-

אין צוזאמענפאהר האבען אנטייל גענומען פארשטעהער פון די קאסעס פון 40 שטעט ארום לאדז.

צום צוזאמענפאהר זענען געקומען פון ווארשא דער פערטרעטער פון „דזשאינט" אויף פוילען ה' גיטערמאן און די בוכהאלטערס-קאנטראלארען ה' גושיק און ה' שאחבין.

די פארשטעהער פון די גמילת-חסדים-קאסעס האבען מיטגעבראכט מיט זיך די ביכער און פון 9 א זייגער אינדערפריה האבען די ה"ה גושיק און שאחבין ארורכגעפיהרט א רעוויזיע אין די ביכער.

עס איז דערביי פעסטגעשטעלט געווארען אז די גרעסטע טייל שטעט האט געשאפען אייגענע מיטלען און א גרעסערער סומע ווי עס האט זיי סובסידירט דער „דזשאינט". אנאוסנאהם זענען די שטעט זדונסקא-וואליא, בזשעזשין, אזארקאוו און א פאר פלעצער.

אין דעם גרעסטען טייל פון די שטעט געניסען פון די גמילת-חסדים-קאסעס פון 40 ביז 70 פראצענט פון דער יודישער בעפעלקערונג.

נאכמיטאג האט זיך אנגעהויבען פארז'יך פון סעקרעטאר פורזינער אנגעהויבען די פלענאר-זיצונג, וועלכע ווערט געעפענט דורך דעם „דזשאינט" פארשטעהער ה' גיטערמאן. אלס בייזיצער ווערען איינגעלאדען די ה"ה וואקס, ראטמאן יחיאל יצחק בערמאן און די מיטגלידער פון רעטונגס-קאמיטעט.

ה' גיטערמאן האלט א לענגערען רעפעראט וועגען דער אלגעמיינער ענטוויקלונג פון די גמילת-חסדים-קאסעס אין פוילען, און וועגען דער וויכטיגער בעדייטונג פון די דאזיגע קאסעס ער ווייזט דערביי אן, ווי וויכטיג עס איז פאר די קאסעס צו שאפען זיך מיטלען אויפ'ן ארט אויסער דעם „דזשאינט" דורך זאמלונגען, דורך שטיצע פון די סיימיקעס וואיעוואודזטוועס א.א.וו. ער ווייזט אויך אן דערויף, אז די רעגירונג האט אין ביודזשעט בעשטימט פאר די גמילת-חסדים-קאסעס 75,000 זלאטעס.

פון די בעריכטען פון די שטעט איז צו זעהן, אז די קאסעס שפילען א גרויסע ראלע אין דעם ווירטשאפטליכען לעבען פון דער יודישער בעפעלקערונג און אז א סך קאסעס שאפען זיך געלד דורך ווענדונגען קיין לאנדאן און אמעריקע צו די לאנדסלייט.

דער ראדאמסקער פארשטעהער ה' בערגער לעגט פאר צו פונאנדערצושיקען די פראטאקאלען פון די רעוויזיעס איבער די שטעט, כדי צוצוגעבען מוט די קאסע-טוער, זיך צו ווענדען אין די האנדעלס-קאמערען וועגען אונטערשטיצען די קאסעס, כדי צו שטארקען דעם קליין-האנדעל און אינדוסטריע, רופען פרעסע קאנפערענצען, ארויסלאזען א מאנאט-שריפט א.ד.גל.

עס איז אפילו אריינגעפאלען א פארשלאג איינצואורדנען אין די גמילת-חסדים-קאסעס מגינים, כדי צו שטארקען די פאנדען פון די קאסעס.

ה' גיטערמאן ענטפערט נאכדעם אויף די אנפראגען פון די פארשטעהער פון די ערטער.

ה' בורזינער שלאגט פאר צו שאפען א זעלבסט-הילף פאנד פאר די גמילת חסדים און וועלכען יעדער מיטגליד פון ג.ח. קאסע וועט איינצאהלען 5 און 10 גראשען א וואך, דעם געשאפענעם פאנד אנרופען מיט'ן נאמען „דזשאינט" טוער ה' בערנארד קאהן.

ה' גיטערמאן ווייזט דערויף אן, אז דעם אייקאסירען פון די בייטראגען וועט קאסטע מעהר וויפיל די בייטראגען וועלען ברענגען און ה' בורזינער ציהט זיין פארשלאג צוריק.

ס'איז אנגענומען געווארען א בעשלוס די 75000 זל. פון דער רעגירונג סובסידיע צו פערטיילען צווישען די קליינע קאסעס, וועלכע בעקומען ווייניגער ווי 700 דאלאר פון „דזשאינט".

עס ווערט אויך אנגענומען דער פארשלאג פון ה' ב. וואקס וועגען שיקען צום אמעריקאנער „דזשאינט" א טעלעגראפיש בעגריסונג אין נאמען פון דער קאנפערענץ און א דאנק פאר דער הילף מיט א בקשה נישט צו פערגעסען אויך ווייטער.

דעם פארשלאג וועגען א פרעסע-ארגאן האלט אונטער רעדאקטאר אונגער און עס ווערט בעשלאסען צו ארגאניזירען א מאנאט-שריפט.

דערויף ווערט דער צוזאמענפאהר פערענדיגט.

וועד האט בייגעוואוינט

ווי מ'האט ארויסגעשטויסען א יונגענמאן פון צוג?

חיים גאלדבערג פון זשיראדאוו (טארגאווא 1) דערצעהלט אונז פאלגענדע געשיכטע: זונטאג ארום האלב 3 א זייגער בייטאג איז אין קאלושקי ארויסגעשטויסען געווארען בע תער האט געוואלט איינשטייגען אין וואגאן 3. קלאס לעבען דעם רעסטאראציאן וואגאן א יונגערמאן. דער יונגערמאן איז אראפגעפאלען און נאר א דאנק דעם וואס מ'האט בעצייטענס אפגעשטעלט דעם צוג וואס האט שוין אנגעהויבען געריהרט איז ער נערהאטעוועט געווארען מיט'ן לעבען. מער עס האט בייגעוואוינט דעם דאזיגען פאל ווערט געבעטען זיך צו מעלדען צום פטליך צו ה' גאלדבערג אין זשיראדאוו. היינט קען מען זיך צו ה' גאלדבערג ווענדען אין לאדז פאלנאצנא 13 אין קאלאניאל-געוועלב פון סמעטשקא.

איבערגעפאהרען אין קאלושקי א יודישען שילער פון זדונסקא וואלא

(2) אויף דער באהן-סטאנציע אין קאלושקי איז נעכטען פארגעקומען פאלגענדער אומגליקספאל.

דער 16-יעהריגער גימנאזיסט הירש בארנשטיין פון זדונסקא וואליא (שיעראדסקא 6) האט געוואלט אריינשפרינגען אין וואגאן פון צוג, וועלכער איז אפגעפאהרען קיין לאדז. דער צוג האט שוין אבער גענריהרט און דער אומגליקליכער איז ארונטערגעפאלען אונטער די רעדער.

מען האט דעם אומגליקליכען אין א שווערען צושטאנד אפגעפיהרט אין פאזנאנסקים שפיטאל.

צוליב איבערזוכט דערשטאכען זיין געליבטע און זיך

(וו) אויף מארושינסקא 36 איז דער 32-יעהריגער וואכשעך מאקראס שיכורעהייט צוליב אייפערזוכט בעפאלען זיין 23-יעהריגע געליבטע העלענא אנטשאק און זי מיט א מעסער פערוואונדעט, נאכדעם האט ער דעמועלבען מעסער אריינגעשטאכען זיך אין ברוסט.

די פאגאטאוויע האט דער אנטשאק ערטיילט די ערשטע הלף און מאקראסען אפגעפיהרט אין שפיטאל אויף וואנאניקאווא גאס.

די ערשטע קינדער-גרופע פון „טאז" פאהרט ארויס אויף די זומער-קאלאניעס

היינט פאהרט ארוי סקיין קשישובעק אויף די זומער קאלאניעס פון „טאז" די ערשטע גרופע פון 200 יודישע קינדער פאר'ן ארויספאהרען זענען די קינדער נאך אמאל אונטערזוכט דורך אנ'ארצט נאכדעם און געשוירען אין שטעטישע באד-אנשטאלט אויף שקאלנא פון דארט וועלען די קינדער און אויטאס אפפאהרען קיין קשישובעק.

* * *

די אפצייכנונג לטובת די זומער קאלאניעס פון „טאז" האט אריינגעבראכט א הכנסה פון 3765 זל. מיט 60 גר.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

אנטאניעוויטש, (פאבריאניצקא 50); ק. כאנדינסקי, (פיעטריקאווער 164); ח. סאקאלעוויטש, (פישעיאור 19); ר. רעמבעלינסקי. (אגדושעיא 28); י. זנרולעוויטש, (פיעטריקאווער 25); קאספערקעוויטש, (זגיערזשער 54); ס. טראחקאווסקא, (בזשעזשינער 56).

די איבערראשענדע אטראקציעס

וואס ווערען צוגעגרייט צו דער גרויסער גארטען-פערוויילונג אין העלענאוו דעם צווייטען טאג שבועות

צו דער גרויסער צאהל אטראקציעס און ספארט-אויספיהרונגען, וועלכע ווערען צוגעגרייט צו דער גרעסטער יודישער גארטען- און ספארט-פערוויילונג אין העלענאוו — דעם 2-טען טאג שבועות איז איצט נאך צוגעקומען איינע פון די גרעסטע ספארט - אימפרעזעס אין אונזער שטאט. דער לאדזשער שווער-אטלעט - פעדבאנד ארדענט איין אין דעם טאג אויף דער גרויסער פערוויילונג די לאדזשער מייסטער-שאפט-קאנקורענצען אין פראנצויזישען רינג-קאמף. אין דעם דאזיגען וועט - קאמף וועלען זיך פערמעסטען אלע לאדזשער ספארט - קלובען, וועלכע האבען סעקציעס פון פראנצויזישען רינג-קאמף. דערביי מוז מען נאך צוגעבען, אז די לאדזשער אמאטארען - רינג-קעמפער ווערען אנערקענט פאר די בעסטע אין גאנץ פוילען.

אין דעם גרויסען וועט - קאמף פון פראנצויזישען רינג-קאמף וועלען אנטיילנעהמען פאלגענדע לאדזשער ספארט - פעראיינען; „ווידזעווער מאנופאקטור", „שילא", „אוניא" „קרושע-ענדער — פאביאניץ און „מרפ" — פאביאניץ, יעדער קלוב שטעלט ארויס צו 7 רינג-קעמפער. אלזא ס'וועלען זיך פערמעסטען פינף און דרייסיג רינג-קעמפער, פון וועלכע ס'וועט געוועהלט ווערען דער מייסטער פון אמאטאר-רינג-קאמף אין לאדזער קרייז.

דאס איז נאר איינע פון די ספארט-אויפפיהרונגען, וועלכע ווערען צוגעגרייט צו דער גרויסער גארטען - פערוויילונג דעם דריטען יוני, אין צווייטען טאג שבועות אין העלענאוו, אויסערדעם וועלען נאך דעמאנסטרירט ווערען אנדערע ספארט- און טורן צווייגען.

די פערוויילונגס-אטראקציעס זענען ממש איבערראשענד. אנ'אמת'ער לונא - פארק ווערט איינגעשלאסען מיט אלע פערוויילונגס - מאמענטען, ס'וועט זיין פריהליך און לוסטיג, כדי דער אנדענק פון דער דאזיגער פערוויילונג זאל פערבלייבען ביז איבער-יאהר שבועות.

„זון' לופט, גרינס, ספארט" איז דער נאמען פון דער פערוויילונג. אזא גרויסע פאלקס - פערוויילונג האט נאך לאדז נישט בייגעוואוינט.

מיטינג וועגען פרא-פאלעסטינא ארבייטער-קאנגרעס

אין זאל פון „ארים" איז נעכטען פארמיטאג פארגעקומען א גרויסער מיטינג וועגען דעם 1. פרא-פאלעסטינא ארבייטער קאנגרעס אין פוילען, וועלכער ווערט צוזאמענגערופען קיין ווארשא אויף 7. און 8. יוני. אויפ'ן זעלבען מיטינג איז אויך בעהאנדעלט געווארען די לעצטע גזירה פון דער ענגלישער רעגירונג וועגען אפשטעלען די אימיגראציע קיין א"י.

ס'האבען גערעדט די ה"ה: סמאלארסקי, ס. בראנד און ראטמאן לעוו פון ווארשא. די רעדנער האבען אויפגעקלערט די צילען און אויפגאבען פון'ם ארבייטער-קאנגרעס, וועלכער ווערט איצט צוזאמענגערופען, כדי צו קאנצענטרירען ארום די לאזונגען פון ארבייטער-פאלעסטינא, אלע פריינד און סימפאטיקער און ארגאניזירען זייערע טעטיגקייט.

די רעדנער האבען זיך אויך אפגעשטעלט אויף דעם איינוואנדערונגס-פערבאט קיין א"י און האבען שטארק אנגעגריפען די ענגלישע רעגירונג און די ציוניסטישע [illegible].

צום סוף זענען אנגענומען געווארען רעזאלוציעס וועגען בעטייליגען זיך אינ'ם ערשטען פרא-פאלעסטינא קאנגרעס און ס'איז אנגענומען געווארען א פראטעסט-רעזאלוציע וועגען אפשטעלען די אימיגראציע קיין א"י און אנ'אימיגראציע-קאמיסיע גערוס צו די לינקע פועלי-ציון אין א"י וועלכע ארגאניזירען דארט געמיינזאמע ארגאניזאציעס מיט די אראבישע ארבייטער.

ביי דער „יוגענט"

אין „יאל אייראפעיסקי" איז שבת נאכמיטאג פארגעקומען א מאסען מיטינג פון דער „יוגענט" וועגען דעם ערשטען פרא פאלעסטינא ארבייטער קאנגרעס און וועגען דעם עמיגראציע פערבאט קיין א"י. ביי אנ'איבערפולטען זאל האט דעם מיטינג געעפענט ה' לאווענרא און נאך די רעדעס פון ה' ח' בראנט און יוסף איז אנגענומען געווארען א רעזאלוציע זיך צו בעטייליגען אינ'ם פרא-פאלעסטינא ארבייטער קאנגרעס אין פוילען. נאכדעם איז איינשטימיג אנגענומען געווארען א פראטעסט-רעזאלוציע וועגען דעם עמיגראציע פערבאט קיין א"י.

א הויזבעזיצער א גנב

אנ'עקסמיטירטער לאקאטאר האט איהם געמסרט

[—] די אויספארשונגס - פאליצי האט בעקומען א מעלדונג, אז א געוויסער סטעפאן קאטשמארעק, הויז-בעזיצער פון קאפערניק דריי און דרייסיג איז כאילו בעגנבעט סיסטעמאטיש די פירמע „נאפטאגאל" און פערקויפט די געגנבעטע זאכען [בענזין, אייל א. א. וו.] אין זיין געוועלב. הגם קאטשמארעק איז א הויז-בעזיצער, האט די פאליצי פערפיהרט אנאויספארשונג און האט פעסטגעשטעלט, אז די אנקלאגע איז אנ'אמת'ע און האט קאטשמארעק'ן ארעסטירט.

דאס פיקאנטע אין דער געשיכטע איז, אז די אנקלאגע אויף קאטשמארעק'ן האט געמאכט זיינער א לאקאטאר, אויף וועמען קאטשמארעק האט בעקומען אנ'עקסמיסיע.

בעפרייט פון א שווערער בעשולדיגונג

אפגעשפארט זיצענדיג אין טורמע

אין מיליטעריישען קרייז-געריכט איז בעטראכט געווארען, דער פראצעס פון סערזשאנט פראנטשישעק ניערציאל, ער איז בעשולדיגט געווארען, אז מיט א פאר יאהר צוריק האט ער אין א שפאר - ביכער פון פ. ק. אי איבערגעמאכט פון 4 אויף 4 טויזענד זל. דער פראצעס איז א גאנץ עטליכע איינגעמאכען און די גאנצע צ"ט איז ניעכציאל געזעסען ארעסטירט און האט בעקומען עדם לויף פון א שערעצאוויץ, אצט איז ער אין געריכט דערהאבילעטירט געווארען און נאכדעם ווי מ'האט איהם בעפרייט וועט ער בעקומען צוגעצאהלט די דיפערענץ פון'ם לוין פאר דער גאנצער צ"ט — א פאר טויזענט זלאטעס.

קלאוזולעס

און

זאבעזפיעטשעניעס

ווערען ערלעדיגט אין פערלויף פון 24 שעה.

ביטשריפטען-ביורא

„Polpraw"

בארוטאוויטשא 1 טעל. 17001

א פערוויילונג אזא

דערשאסען א בעזוכער צום טויט

(א) אין פארק „ווענעציא" איז נעכטען פארגעקומען א פאלקס פערוויילונג. צו דער פערוויילונג זענען געקומען צ. א. געוויסער טעאפיל מילקא (ווינער גאס 35) און א געוויסער וואצלאוו סמאטשינסקי (פלאנסקיע גאס 13). אין איינער האט זיך דער עולם אנגעטרונקען און דאן איז אויסגעבראכען א געשלעג צווישען די צוויי חברה לייט, בשעת המעשה האבען צוויי גוטע ברודער דערלאנגט מילקאן א מעסער און מילקא האט מיט דעם מעסער געגעבען עטליכע זעץ סמאטשינסקי'ן. דער לעצטער איז געפאלען א שווער פערוואונדעטער. מ'האט צו איהם ארויסגערופען פאגאטאוויע וועלכע האט איהם אפגעפיהרט אין שפיטאל פון דער קראנקען-קאסע וואו סמאטשינסקי געשטארבען, נישט קומענדיג צום בעוואוסטזיין. מילקא און זיינע פריינד זענען ארעסטירט.

העברעאישע סטודיע

היינט מאנטאג 8,45 אין אווענד ווערט געגעבען אין קאמעראל-טעאטער דורך דער העברעאישער סטודיע דאס הערליכע פראגראם 1) קבוץ גלות פון י. קצנלסאן, 2) משיח בן יוסף פון ב. שטיימאן און 3) הרכבת פון א. שלאנסקי דאס פראגראם איז ארורך שוין מעהרערע מאל מיט גרויס ערפאלג.

ספארט - בעוועגונג

רעזולטאטען פון די נעכטיגע ליגע קאמפען אין פוילען

לאדז

„ל.ק.ס." - „ווארטא" 4:1

קראקא

„ל.ט.ס.ג." - „ווויסלא" 1:0

ווארשא

„לעגיא" - „גארבארניא" 1:3

קאטאוויץ

„רוך" - „פאלאניא" 1:1

רעזולטאטען פון די פוסבאל-מעטשען אין לאדז

„הכח" - „ל.ט.ס.ג. (רעז.) 1:4

„הכח" II - „ל.ט.ס.ג." II 0:4

„טוריסטען" - „אוניאן" 2:6

„ווידזעוו" - „וו.ק.ס." 1:2

„פ.ט.צ." - „ארקאן" 0:2

„ל.ק.ס." (רעז.) - „סאקאל" 2:6

„בר כוכבא" אין שטאפעטען-לויף בערלין-פאטסדאם

בערלין, 25 (ספ. טעל.) ביים היינטיגען שטאפעטען-לויף בערלין-פאטסדאם האט די יודישע מאנשאפט פון „בר כוכבא" פערנומען דעם 6-טען ארט.

ראדיא-פראגראם

מאנטאג, ד. 26. מאי

11.30 – פרעסע איבערזיכט; 11.5 – צייט-סיגנאל; 12.30 – גראמאפאן - מוזיק; 16.15 – פראגראם פאר קינדער; 16.45 – מוזיק פון גראם.-פליטען; 17.45 – לייכטע מוזיק פון דעם רעסטאראן „גאסטראנאמיא"; 18.45 – לאדזער קליינינ-קייטען; 19.25 – טעכנישע שמועסען; 19.40 – ראדיא-צייטונג; 19.58 – צייט-סיגנאל; 20.00 – קאמוניקאטען; 20.30 – אווענט-קאנצערט פאוועל קאכאנסקי און פיאטר לובאשיק; 22.00 – פראם. וואלטער געטעל „אורלוב פאליטיק; 22.15 – קאמוניקאטען; 23.00 – סאלאן-מוזיק.

Dr. med. I. WAJNBERG

Cegielniana 47, tel. 26-02

אינערליכע קראנקהייטען.
ספעציעל פאר לונגען- און הארץ-קראנקהייטען,
בעשטראהלונגען און קינסטליכע בערג-זון.
נעמט אן און דערהיים פון 3–5 נאכם.

דער יודישער ווירטשאפטליכער ראט

גרויסע אנקעטע פון „נייעם פאלקסבלאט"

„דער ראט וועט שאפען אנ'איינהייטליכען פראנט"

א ווירטשאפטליכער ראט איז נויטיג נישט נאר פאר יודען, אבער אויב אנדערע לייען פונ'ם ווירטשאפטליכען חורבן, לייען די יודען פון איהם דאפעלט, ווייל „זיי זענען — יודען". א יודישער ווירטשאפטליכער ראט וועט פעראייניגען אלע יודען אהן אונטערשיד פון זייער פאליטישער איבערצייגונג. צו דעם וועט זיי טרייבען זייער עקאנאמישער לאגע.

דער יודישער ווירטשאפטליכער ראט וועט זיין טעטיגקייט מוזען לענקען אזוי או ס'זאל געשאפען ווערען אנ'איינהייטליכער פראנט און; ביי אנ'איינהייטליכער האנדלונג וועט אפשר מעגליך זיין צו געווינען פיל עקאנאמישע פאזיציעס, וואס זענען פאר יודען לעצטענס פערלוירען געגאנגען.

אין יודישען ווירטשאפטליכען ראט וועלען זיין פערטרעטען אויך די יודישע האנדווערקער. פאר זיי איז עס ממש א פראגע פון ווייטער־דיגער עקזיס־טענץ. ווען פיל פון די יודישע עקאנאמישע פאזיציעס זענען אפגעשוואכט איז דאס האנדווערקער־טום אינגאנצען בעדראהט און זיין עקזיסטענץ. די געוואלדיגע פארשריטען פון דער טעכניק רוקען ארויס פאר די האנדווערקער א רייהע וויכטיגע פראב־לעמען. זיי אליין איינהאלטען זיך ביי זיין פאך. כ'קען אויסרעכענען א גאנצע רייהע פון מאשינען, וועלכע ארבייטען אינטענסיוו און שטויסען ארויס דעם האנדווערקער. די אויפגאבע אויפצוהאלטען איהם

די מיינונג פון ראטמ. מארק פיין

אין זיינע פאזיציעס שטיינט אבער זיינע כוחות. אין דעם אבער זענען פערטראטן־אינטערעסירט אויך אנ־דערע גרופען אין יודישען פאלק און זיי דארפען זיך מיט דעם פערגלייכען געמיינזאם. דאס קען געשעהען אין א ניי פעראייניגטער ווירטשאפטליכער ארגאניזאציע, ווי ס'וועט זיין דער יודישער ווירט־שאפטליכער ראט. ער וועט אגב זיך קענען בעשעפטיגען אויך מיט דער פראגע פון צופאסען די האנד־ווערקער צו די נייע מעכאניזירטע מעטאדען פון ארבייט, וואו מענשען ווערען כמעט איבריג, און וועט דארפען אויסזוכען נייע פאכען, ביי וועלכע ס'זאלען זיך קענען איינארדענען די ארויסגעשטויסענע יחידים און גרופען.

ביי אונז אין פוילען, בפרט איז דאס ווירט־שאפטליכע לעבען נאך נישט איינגעשטעלט. היינט צו טאג בילדעט די לאנדווירטשאפטליכע בעפעל־קערונג איבער 70 פראצ. דאס קען נישט און וועט נישט אזוי בלייבען. די ווירטשאפטליכע סטרוקטור וועט זיך ענדערען און ביי שאפען די נייע פער־העלטענישען נייע פאזיציעס אין ווירטשאפטליכען לעבען, טארען די יודען נישט לאזען זיך אוועקד שטויסען אין א זייט. ס'מוז אבער זיין א צענטראלע קערפערשאפט, וואס זאל אנפיהרען מיט דער־ סטראטעגיע, וואס זאל אכטונג געבען, אז קיין שום פא־זיציע זאל נישט פערלוירען גייהן, און פיהרען אין דער ריכטונג אנ'אויסגעהאלטענע און פלאנ־מעסיגע טעטיגקייט, צופאסענדיג זיך צו די פער־שידענע נייע קאניונקטורען.

און דעם, או דער האנדווערקער זאל האבען א קיום, זענען פעראינטערעסירט אויך דער קליינ־הענדלער, סוחר און פאבריקאנט, ווייל דער האנד־ווערקער בילדעט דעם קערן פון קאנסומענט און אלע זענען זיי פעראינטערעסירט, או ער, דער קאנסומענט, זאל זיין וואס שטארקער.

ווי געזאגט, אינ'ם ווירטשאפטליכען ראט דאר־פען זיין פערטראטען אלע ווירטשאפטליכע גרופען פון יודישען פאלק און די ארגאניזאציע דארף עק־זיסטירען ביים יודישען סיים־קאלא, וועלכע איז די געוועהלטע רעפרעזענטאנץ פון יודישען פאלק און בעטראכט דעם וועג און אופן פון טעטיגקייט פון א געוויסער פערספעקטיוו. איך אונטערשטרייך דווקא ביים יודישען קאלא, ווייל דאס קאלא איז נישט קיין קאניונקטור־ארגאניזאציע, וואס ווערט געשא־פען פון היינט אויף מארגען, נאר א פערמאנענטע קערפערשאפט, וועלכע שטעהט אין צענטער פון יודי־שען לעבען און פיהרט אן מיט'ן קאמף פאר דער פאלקס־עקזיסטענץ אויף אלע געביטען.

אין נעץ פון מיסיאנערישע שלוחים אין לובלין

א סענסאציאנעלע פערפלאנטערטע שמד־געשיכטע מיט א יונג יודיש מיידעל

ווערט א שמד־געשיכטע אין לובלין א נעד־שיכטע מיט א דראמאטישען אנהויב און א גוטען סוף.

אויף נארוטאוויטש 45, ביי דער פאמיליע מ, האט א צייט לאנג געדינט א געוויסע יוכבד קערשענ־בלאט פון מארקושאוו 22 יאהר אלט, א יתומה, דאס מיידעל פלעגט פון צייט צו צייט בעזוכען איהרם א שוועסטער אויף זאמויסקע 14 און קלא־גען זיך אויף איהר ביטערען גורל. מיט א יאהר צו־ריק האט די שוועסטער אויף זאמויסקע בעמערקט אז יוכבד האט זיך עפעס געענדערט. זי איז גע־ווארען שטיל, דיסקרעט, און גלייך ווי זי וואלט איז זיך עפעס א סוד געטראגען. פלוצלונג האט זי זיך דערוואוסט, אז יוכבד האט זיך געשמדט.

וואס איז געשעהען?

אויף נארוטאוויטש נאס און זעלבען הויז ט־מער 45 וואוינט א קריסטליכע שניידערין, אנאסטא סיא קופער, א פריילין. יוכבד פלעגט צו איהר ארייקומען און זיך מיט איהר בעקענט נעהנטער. די קריסטין האט אנגעהויבען איינרעדען דעם מיידעל, אז איהר אומגליק בעשטעהט אין איהר יודישקייט, וואלט די אנגענומען דעם „אמת'ען גלויבען" וואלט די זיך בעפרייט פון פיל צרות און דאגות, זי וואלט בע־קומען עטליכע מארג פעלד און געווארען לייטען גלייך. יוכבד קען איצט אליין נישט אויפקלערען, וואס מיט איהר איז געשעהן, ווי אזוי זי איז אריינגעפאלען אין דער נעץ, זי געדענקט נאר, אז די קריסטין האט אויף איהר געהאט א געוואלדיגע השפעה, און אונטער איהר איינפלוס האט זי זיך אפגעשמדט.

נאכ'ן שמד האט זי אנגעהויבען ווארטען אויפ'ן „גליק". זי האט אבער דערגרייכט איינס — זי האט פערלוירען איהר רוה און האט בייטאג נישט גע־קענט עסען און ביינאכט — נישט שלאפען. גע־מיינט האט זי, אז די גאנצע וועלט איז פאר איהר פערלוירען.

די שוועסטער אויף זאמאיסקא האט געגען דעם אומגליק מיטגעטיילט איהרם א פערהייראטען ברו־דער יעקב קערשענבלאט, אין כארעל, דער לעצ־טער איז תיכף געקומען קיין לובלין, אבער קיין שום רעש נישט ארויסגערופען, קיין „מלחמה" נישט אנגעהויבען און כלומרשט נישט געזוכט דאר־טען די שוועסטער. ער האט זיך נאר בלויז בע־מיהט צו זעהען מיט זיין שוועסטער, אבער קיין מוסר איהר נישט געפרעדיגט. פערקעהרט, ער האט געמאכט דעם אנשטעל, או זי האט אפשר נאר גוט געטאן. ער האט זיך נאר בלויז אויסגע־פרעגט וועגען איהר נעוונד און ווי זי פיהלט זיך בכלל. די קריסטין אויף נארוטאוויטש גאס איז גע־ווען נאר צופרידען, וואס יוכבדס ברודער, איז א מענש מיט שכל, נישט קיין פאנאטיק, און אזוי ארום האט ה' ק. אנגעהויבען אריינקומען צו דער קריסטין, זיך מיט איהר בעקענט און גאר נישט אפאנירט ווען זי האט אויך איהם געמאכט א פאר־שלאג זיך צו שמדען.

— ווען איהר זאלט ביירע זיין צוזאמען, וואלט מען געקענט בעקומען פעלד און געלד און מען וואלט געקענט איינשטעלען א ווירטשאפט.

ה' ק. האט כלומרשט זעהר ערנסט אויסגע־הערט דעם פארשלאג, נאר פערלאנגט, אז די קריס־טין זאל אוועקפארען איהר חתן פונקט ווי ער וועט אוועקפארען זיין פרוי און זי זאל מיט איהם חתו־נה האבען...

די קריסטין איז געווען זעהר צופרידען וואס אין איהר נעץ הויבט אן אריינפליהען א פריש פייגעלע. און עס האבען זיך אנגעהויבען אונטער־האנדלונגען.

ה' ק. האט אזוי ארום געוויגען דעם פולען צו־טרוי פון זיין שוועסטער די משומדת. דערווייל איז אבער ה' ק. צוריקגעפאהרען קיין כארעל, און גע־רייזט זיך אין עטליכע טעג ארום צו קומען קיין לובלין, כדי צו געווינען צוריק די אומגליקליכע שוועסטער זיינע. אין כארעל האט ה' ק. דערהאלטען א בריוועל אויף יודיש טיטולירט „ידידי אהובי", אינ'ם בריוועל האט מען איהם נעבעטען קומען קיין לובלין אין וואוינונג פון דער קריסטין אויף נארו־טאוויטש גאס אונטערגעשריבען איז געווען „אנ־אמת'ער יוד".

דער „אמת'ער יוד" האט ה' קערשענבלאט שטארק פעראינטריגירט און ער איז תיכף געקומען קיין לובלין, אין וואוינונג פון דער קריסטין אויף נארוטאוויטש גאס האט ער טאקע בעגעגענט א יו־דישען יונגנמאן, דארט האט מען לכתחילה גע־שמועסט וועגען אלגעמיינע זאכען און אגב האט דער „אמת'ער יוד" איינגערוימט בסוף דעם ה' ק. אז ער האט מיט איהם עפעס וואס צו רעדען, אבער ביחידות, ביידע יונגעלייט זענען ארויס אויפ'ן גאס. דארט האט דער „אמת'ער יוד" זיך פארגע־שטעלט אלס א וויין־סוחר פון לעמבערג, און גלייכצייטיג אלס א גלעכער, וואס אינטערעסירט זיך מיט ראטעווען יודישע נשמות און ארויספיהרען זיי אויפ'ן „אמת'ען" וועג. דעריבער לייגט ער איהם פאר, אז אויב ער האט ווירקליך בדעה צו ראטע־ווען זיין נשמה, זאל ער איבעררייסען דעם קאנ־טאקט מיט דער קריסטין און זיך בעסער שטעלען אין פערבינדונג מיט איהם. ...ט ער איהם שוין אוועקפיהרען וואוהין מען דארף. אויך זיין שוועס־טער זאל ער מיטנעהמען און עס וועט זיי ביידע זיין גוט.

דער „אמת'ער יוד" האט ערקלערט, אז איצט מוז ער אוועקפאהרען קיין לעמבערג, און אין עטליכע טעג ארום וועט ער קומען און מיטנעהמען מיט זיך די שוועסטער און ברודער.

ה' ק. האט געוואוסט פערשטאנען האט ער, אז דא קומט פאר עפעס א שטילע קאנקורענץ צווישען דער קריסטין מיט'ן „אמת'ען יוד" דעם „וויין־סוחר" די קריסטין ארבייט מסתמא פאר א'ן קירכע פאר א'ין מיסיע און דער „אמת'ער יוד" מוז זיין א שליח פון אנ'אנדערע קירכע. פארוואס דער „אמת'ער יוד" האט זיך וואס בעמיהט אין דער שטיל צוצונעהמען די „קונים" ביי דער קריסטין און בכלל וואס פאר א קאנטאקט עס איז געווען צווישען דער קריס־טין מיט'ן „וויין־סוחר" איז דעם ה' ק. שוין נישט געלונגען צו דערגעהן, ווייל במשך פון די עטליכע טעג האט ער געווינען דעם פולען צוטרוי פון זיין שוועסטער, וועלכע האט ערקלערט איהר גרייטקייט וואס שנעלער ארויסצוקריכען פון דעם פלאנטער, דעזוגנירען פון די „גליקען" און צוריק איבערגעהן צום יודענטום.

מיט עטליכע טעג צוריק האט דער ברודער צוגענומען די שוועסטער פון דער קריסטין און מיט א'ן אוועקגעפאהרען קיין קראקא, כדי דארט דורכ־צופיהרען די פארמאליטעטען פון איבערגעהן צום יודענטום. אין קראקא האט מען אבער פערלאנגט א רייהע דאקומענטען וועלכע די שוועסטער האט נישט געהאט. דעריבער זענען שוועסטער און ברו־דער צוריקגעקומען קיין לובלין, און היינטיגען דינ־סטאג האט דער היגער ראבינאט דורכגעפיהרט די פארמאליטעטען און יוכבד איז צוריקגעווארען א יודיש קינד.

דערפרייט פון זיין ערפאלג האט ה' ק. זיך שוין מעהר נישט פעראינטערעסירט מיט'ן „אמת'ען יוד" און ווייסט אויך נישט אויב יענער איז צוריקגע־קומען קיין לובלין נאך זיין „סחורה", וועלכע ער האט זיך געגרייט אוועקצופיהרען ערגיץ אין א מי־סיאנערען־אנשטאלט.

יודיש טעאטער אין פילהארמאניע, נארוטאוויטשא 20
אונטער דער לייטונג פון א. בעזמאן.
גאסטראלען פון מאריס לאמפע
היינטיגע פארשטעלונג צו פאלקס־פרייזען פון 1 ביז 3 זל.
היינט, מאנטאג, ד. 26־טען, 9 א זייגער אווענד
20 נומערן געזאנג | ווידערהאלונג פון דער פרעמיערע — גרויסער סוקסעס פון מאריס לאמפע פאלקסטימליכע געזאנג און טענץ | 20 נומערן געזאנג
„מיט'ן רבינ'ס כח"
אין 3 אקטען פון לפידות. ראל שבתי — מאריס לאמפע.
אלע ארטיסטען אין פערשידענארטיגע ראלען
שיינע אויסשטאטונג, / ספעציעלע מוזיק, / חסידישע טענץ.
דינסטאג, ד. 27 9 אווענד. פרייזען פון 1 ביז 3 זל. גרעסטער ערפאלג
פון מאריס לאמפע אין שלום־עליכמ'ס בעסטע מייסטערווערק געשפילט
געווארען דורך מאריס לאמפע אין די גרעסטע שטעט פון פוילן מיט א ריזיגן ערפאלג
„טוביה דער מילכיגער"
אין 4 אקטען פון שלום עליכם. ראל טוביה מאריס לאמפע.
ס'נעהמען אנטייל (לויט א.ב.) פרויען: בעזמאן, מאכאראווסקא, נערה, פאדערמאן. מענער: אריעל, אייזענבערג, באלבירסקי, האמבורגער, הערשקאוויטש, וו. נייהויז, פאלאנס ז', ראקאוו.
מוזיקאלישער לייטער: ל. זעלמאן. בילעטען ביי דער קאסע פון טעאטער.

יורידישע עצות

אין דער דאזיגער אפטיילונג גיט די רע־דאקציע פון „נייעם פאלקסבלאט" ענטפערט אויף יורידישע פראגען, וואס ווע־רען צוגעשיקט שריפטליך פון אבאנענטען.

קופאן

יורידישע אפטיילונג פון „נייעם פאלקסבלאט".

בכדי דערלאנגען אנ'אנפראגע אויף א יורידישע עצה, דארף צוגעלעגט ווערען דער קופאן מיט דער דאטע פונ'ם טאג, ווען די אנפראגע ווערט איבערגעגעבען. אויף אנפראגען אהן קופאן, וועט קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.

518. א טרייער לעזער פון ווילנא.
א זשירא איז פערפליכטענד נאר אין משך פון 1 יאהר. דערלאנגט א בקשה אין געריכט וועגען אנ־
Uchylenie Klausuli egzekucyjnej
און דערווייל גיט א ווסטרשימאניע פון דער עקזעקו־ציע ביז דער געריכטס־פערהאנדלונג.

519. א טישלער־מייסטער.
דאס פערזיכערונג און פאל פון ארבייטסלאזיג־קייט אונטערליגען ארבייטער נישט פון 18, נאר פון 16 יאהר אנהייבענדיג.

520. ק. ר. פון נארוטאוויטשא.
קודם כל וועט ער אפקומען די שטראף, דאך נאך ערשט קאן ער ווערען ארייננעצויגען אין אקטיווען דינסט.

521. פערסיץ.
דער פלאן פון דער צוטיילונג פון די עקזעקו־ארטע געלדער צווישען די קרעדיטארען איז נישט ריכטיגער. דערלאנגט אנ'אנקלאגע.
דעם הויזווירט גילט טאקע א פריווילעגיע לגבי זיין חוב פאר דירה־געלד אויף די זאכען פון בעל־חוב, אבער נאר אין דעם פאל, כל־זמן זיי געפינען זיך אין זעלבען הויז. קוים ווערט אבער די עקזעקוציע אונטערגענומען שוין נאד'ן ארויס־ציהען זיך פון בעל־חוב פון דאזיגען הויז. קאן שוין אזא חוב נישט פריווילעגירט ווערען. וואס שייך א חוב פאר לעבענסמיטלען, גילט דערפאר אנ'אלגעמיינע פריווילעגיע ד. ה., אויף אלע זאכען פון בעל־חוב אומעטום, וואו זיי געפינען זיך נאר.
נאכמעהר: אפילו, ווען די זאכען געפינען זיך נאך אין זעלבען הויז, ווערט אויך דער חוב פאר לעבענסמיטלען פעפארצוגט לגבי אלע אנדערע פריווילעגירטע חובות און אפילו אויך לגבי דעם חוב פאר דירה־געלד, אויף וויפיל אין רשות פון בעל־חוב געפינען זיך נישט קיין אנדערע זאכען.

522. גלאזער.
דער פליכט פון מיליטער־דינסט אין דער פוי־לישער ארמיי אונטערליגען נישט בלויז פוילישע בירגער, נאר אויך אויסלענדער פערזאנען, וועלכע זענען טאקע נישט קיין פוילישע בירגער, אבער זיי קאנען אויך נישט בעווייזען, אז זיי האבען א בירגערשאפט פון וועלכע ס'איז אנדערער מלוכה.
נאכמעהר: אפילו דאס אויסדינען אין פוילישען מיליטער מצד אזא נישט פוילישען בירגער גיט נאך נישט אליין אויטאמאטיש די פוילישע בירגער־שאפט.
נישט מעהר: אויב אזא „פרעמדער" האט דורכ־געמאכט די פולע אדער ווייניגסטענס 5 חדשים מיליטער־דינסט אין דער פוילישער ארמיי און האט זיך אין משך פון דער גאנצער צייט אויפגעפיהרט אהן פארוואורף, דארף ער בעקומען די פוילישע בירגערשאפט אהן שוועריגקייטען. הגם ער ענט־שפרעכט נישט די איבעריגע פארערונגען, וועלכע עס שטעלט געוועהנליך דער אוסטאוו וועגען דער פוילישער בירגערשאפט. וואס שייך דער בקשה, דארף מען זי דערלאנגען אין דער סטאראסטווא.

523. ר. ק.
א שטענדיגע כריפקע גיט א גרונד פערהער־כענט צו ווערען צו דער קאטעגאריע „בע".

524. אברהם משה באריצקי.
525. א לאסקער איינוואוינער.
526. גערטנער.
527. א לעזער פון זשעראמסקא.
528. א לעזער פון נידציגעל 41.
וועגען אייערע ענינים דארפט איהר זיך פער־שטענדיגען פערזענליך מיט אונזער יוריסט טעגליך פון 3—4 נאכמיטאג, מיטבריגענדיג די ציטונג.

529. מאטעל סקראביש פון קאנסטאנטינער גאס.
ווענדעט אייך אין דער צאל־קאמער.
ביי דער גרעניץ קאן אייער מאכטער האבען אומאנגענעמליכקייטען.

530. ע. נ. מ.
אין פרינציפ איז דער מאן פעראנטווארטליך פאר די תובות פון זיין פרוי. בעת ד איז נאך געווען פריילייריג.

531. א 1894־ער פון נאוואמיעסקא.
אויף געוועהנליכע איבונגען ווערען נישט גע־רופען קיין רעזערוויסטען פון עלטערע יאהר־גענגע.

532. א לעזער פון גלובנא 62.
נישט אמת, אז נאר בלויז אין דעם פאל, ווען אויף דער אויפגעמאנטער סומע פרעטענדירען איינציגע קרעדיטארען, מוז דער קאמארניק אפשיקען דאס געלד איבערגעריכט.
אויך אין דעם פאל, ווען די אויפגעמאנטע סומע שטאמט פון א קלאוזול־עקזעקוציע, קאן דער קאמארניק אפשיקען דאס געלד אין געריכט.

דער בעוואפנטער אויפשטאנד
פון 58 „סיביריאקעס" אין יאקוטסק
א קאפיטעל געשיכטע פון רעוואלוציאנערען קאמף געגען צאריזם

(ע נ ד ע).

נאך א קורצער אויספארשונג איז בעשלאסען געווארען: נישט אנצוגעהמען קיין רעפרעסיווע מיטלען געגען די אנטלאפענע. דער תפיסה־שעף איז אוועק אין דימיסיע, דעם גאנצען ענין וועגען דער אונטערגראבונג האט מען פערריבען. דעם סיבירער גענעראל־גובערנאטאר קוטאיסאוו, איז קענטיג נישט אבגעשמאגען, מען זאל זיך דערוויסען, אז אין די אזוינע אנגעטרויעטע תפיסות הערשען אזעלכע ארדענונגען.

דעם 30־טען מערץ 1905 האבען מיר ארויסבעגלייט 14 חברים־פערשיקטע ראמאנאוועס וועלכע זענען אוועק אויף קאטארגע קיין אקאטוי, נישט אנגעבענעדיג קיין אפעלאציע, אלעמען האט מען געשמידט אין קייטען.

דעם 1־טען אפריל האט מען די 332, וואס האבען אפעלירט, אפגעפיהרט קיין אירקוטסק אויף די 2־טע געריכטס־פערהאנדלונגען. נאך א לאנגע צייט זיצען פערשפארט אין דער תפיסה האבען מיר זיך פשוט מחיה געווען צו זיין א ווײַלע אויף דער פריי, אויף די ברייטע סיבירער פעלדער, פון וועלכע ס׳האט שוין געוויעט דער פריהלינג־ריח.

דעם 5־טען אפריל האט מען אונז געפיהרט גרופעסווייז צו 7 מאן, אין געריכט אונטער א בעגלייטונג פון זעלנער און תפיסה־שומרים.

אין געריכט־זאל האט מען דאס מאל שוין צוגעלאזען דאס פובליקום. דעם ערשטען טאג אין סאמע מיט׳ן די געריכטס־פערהאנדלונגען, נאך דער פערטיידיגונגס־רעדע פון פערשיקטען רושאנצע, האט דאס פערזאמעלטע פובליקום געמאכט א פיינדליכע דעמאנסטראציע מיט אויסרופען געגען דעם צארזים. דער פארזיצער האט איבערגעריסען די זיצונג און געדראהט מיט ארעסטירען דאס פובליקום אויב דאס וועט זיך איבער׳חזר׳ן.

דאן האט דער געריכטס־פארזיצער פערלאנגט, אז די פרויען — „ראמאנאוזקעס" זאלען אויפקלערען, וואס פאר אן׳אנטייל זיי האבען גענומען אין אויפשטאנד.

דערויף האט פרוי אננא ראזענטאל, (איצט ראטמאן אין ווילנער שטאטראט), אין נאמען פון אלע פרויען, „ראמאנאזקעס" דערקלערט פאר׳ן געריכט, אז פערפאריקאדירטע פרויען האבען זיך בעטײַלט די ארבייט צוגלייך מיט די מענער און זיי נעהמען דעריבער די פולע פעראנטווארטליכקייט פאר דאס געשעהענע.

נאכ׳ן אויסהערען די צדדים האט דאס געריכט ארויסגעטראגען אן׳אורטייל אפצעווא־פען די אפעלאציע פון די 33 פער׳משפטע. גלייכצייטיג בעשליסט אבער דאס געריכט זיך משתדל צו זיין ביים קייסער וועגען פערלייכטערען דעם אורטייל, פערבייטענדיג די 12 יאהר קאטארגע אויף 2 יאהר פעסטונג יארערען.

דער פארזיצער האט נאך נישט בעוויזען פערענדיגען אויסלייענען דעם פסק־דין, ווי פון די רייהען פון די בעשולדיגטע האבען זיך דערהערט אויסרופען: „מיר פערלאנגען נישט קיין קייסערליכען גענאד!"

„מיר זאגען זיך אפ!"

אונזער צוריקמארש אין אלעקסאנדראווער טורמע, האבען מיר דורכגעמאכט אונטער א שטרענגען קאנוואי. מיר זענען צוריק אוועקגעזעצט געווארען אין די פריהערדיגע קאמערן פאר פאליטישע ארעסטירטע.

נישט געקוקט אויף דער שטארקער שמירה זענען ווידער אמאל געלאפען די פערשיקטע: מארטע אייזענבערג, רעוועקע רובינטשיק, אנטאן קאבאטאשקא און פאוועל דראבאוו. אלע 4 אנטלאפענע זענען אין ערגעץ נישט פערהאלטען געווארען און זיי זענען אנגעקומען בשלום אויף די ערטער.

עס זענען אנגעקומען די היסטארישע אקטאבער־טעג אין רוסלאנד. ס׳איז אויסגעבראכען דער גראנדיעזער אלגעמיינער שטרייק. אלע רעמאלסטיגע געשעהענישען אין חודש אקטאבער 1905־טען יאהר האבען געטראגען דעם כאראקטער פון א רעוואלוציאנערען אויפשטאנד געגען דעם צאריזם.

דעם 28־טען אקטאבער 1905־טען יאהר איז אין דער אלעקסאנדראווער תפיסה געקומען דער תפיסה־שעף מיט א דעפעשע אין האנד פון תפיסה־אינספעקטאר, די דעפעשע האט געהאט א קורצען אבער פיל־אנזאגענדיגען אינהאלט: „בעגריסט די ראמאנאוועס מיט דער בעפרייאונג!"

ס׳איז נאר אונמעגליך צו בעשרייבען די געפיהלען פון פרייד ביי די פערשיקטע פון דער ידיעה וועגען דער בעפרייאונג. מיר האבען זיך געקושט, געגריסט, זיך ארומגענומען און געתאנצט ווי א מין עקסטאז.

ביסלעכווייז האבען מיר אנגעהויבען זיך גרייטען אין וועג אריין. די צייט האט זיך לאנגזאם געצויגען. איינמאל ביי דער נאכט, האט פלוצלונג אנגעהויבען בראנען די טויערען פון דער תפיסה, די גרויסע ריגלען פון די טירען האבען זיך אפגערוקט און מיט א שייענדיגער מינע איז אריין צו אונז דער תפיסה־שעף, ער האט איבערגעלייענט פאר אונז א דעפעשע מיט די נעמען פון אלע „ראמאנאוועס" און דערקלערט, אז מיר זענען פריי. פון תפיסה־הויף האט מען אונז ארויסגעלאזט אהן שום פארמאליטעטען.

דער סיבירער גענעראל־גובערנאטאר קוטאיסאוו האט שטארק געוואלט, אז ניכער פטור ווערען פון אונז און האט דעריבער פעראורדענט צו געבען פאר אונז א ספעציעלען וואגאן צום צוג, וועלכער איז געפאהרען דירעקט, אויסמיידענדיג אירקוטסק. מיר האבען אבער נישט געוואלט פערשאפען איהם אזא פערגעניגען און מיר זענען געפאהרען ביז אירקוטסק.

קומענדיג אין אירקוטסק, האבען מיר שוין דארט געפונען אין די ארטיגע צייטונגען אפגעדרוקט אונזערע נעמען מיט די אויסצוגען פון אונזער פראצעס. די סאציאל־דעמאקראטיש׳ע ארגאניזאציע אין אירקוטסק האט איינגעארדענט באנקעטען און מיטינגען לכבוד די אנגעקומענע ראמאנאוועס.

דער גענעראל־גובערנאטאר האט אבער זיך צוגעאיילט ארויסצושיקען אונז פון סיביר. מען האט אונז תיכף ארויסגעגעבען פעסער און אלע ראמאנאוועס זענען זיך פונאנדערגעפאהרען אין דער ריכטונג צו מאסקווע, פעטערבורג, ווילנע, ארעס און קאווקאז.

דארט אין די אלטע איינגעזעסענע ערטער האט אין יענע חדשים געפלאקערט דער הייסער און בלוטיגער קאמף געגען דעם אלטען רעזשים פון רוסישען צאריזם.

יודיס י. ר.

2 יודען - מערדער פעראורטיילט צום טויט אין לעמבערג
הארצרייסענדע סצענעס האבען זיך אפגעשפילט אין געריכט, ווען דער גרייז־גראהער פאטער פון דערמארדעטען וויינט פאר די ריכטער

אין געריכט־זאל אויף פאטאריגא ווערען געמשפט זייט 2 טאג 2 יונגע מערדער, וואס האבען אויף א גרויזאמען און שוידערליכען אופן צוליב א פאר זלאטעס דערמארדעט אן׳עטליכע און צוואנציג יאהריג יודיש בעקער־יונגעל.

אויף דער אנקלאגע־באנק זיצען: מיכאל ראזשיק און וולאדיסלאוו קלאקא. אין טאג פון מארד האבען זיי אבגעווארט דעם אומגעקומענעם יעקב שמיר, וועלכער איז אהיימגעפאהרען פון דארף קיין ווינניקי צו זיין פאטער מיט א פאר זלאטעס פאר׳ן אויסגעלייזטע געבעקס.

שמיר האט די 2 באנדיטען אויפגענומען אויפ׳ן וואגען און אלס דאנק דערפאר האבען זיי איהם אויף א רוצחישען אופן צוגענומען זיין יונג לעבען.

די אויספארשונג האט פעסטגעשטעלט, אז ווען די 2 באנדיטען האבען זיך אנגעזעצט אויפ׳ן וואגען, האט ראזשיק געהאט ביי זיך א רעוואלווער און קלארקא אן׳אייזערנע שטאנג.

שמיר האט אבער קיין קויל נישט בעקומען. ער איז דערהרג׳עט געווארען פון אייז קלאפ וואס ער האט בעקומען מיט דער אייזערנע שטאנג.

אויף די געשטעלטע פראגען ענטפערט בלויז קלארקא און דערצעהלט, אז אלעס האט געטאן ראזשיק. ראזשיק אבער שפילט א משוגענעם, קוקט אויפ׳ן סופיט און ווייסט מכלומרשט נישט וואס מען פרעגט איהם.

ד״ר פראסטיג אונטער וועקענס אבסערוואציע דער מכלומרשטער משוגענער האט זיך געפונען ערקלערט, אז ראזשיק איז פולשטענדיג געזונד און נארמאל.

הארצרייסענד איז דאס ביל, ווען דער אלטער פאטער פון טראגיש־אומגעקומענעם גערש שמיר גיט אב זיינע ערקלערונגען פאר׳ן געריכט. דער אלטער גרייז־גראהער יוד צוויינט זיך ווי א קליין קינד פאר די ריכטער:

— דער איינציגער שפייזער מיינער געווען — שעפטשעט דער אלטער. א יונגעל פון עטליכע צוואנציג יאהר — זאגט דער אלטער צעבראכענער פאטער — א געראטען קינד געווען. מיט א פאר טאג שפעטער האט ער געזאלט פערלאזט ווערען מיט א לעמבערגער מיידעל. אבער די פערברעכערישע הענד האבען דאס יונגע און שעהנע בוימעל אונטערגעהאקט און אנשטאט נחת, האב איך טרויער.

עס ווערט פערהערט דער עדות ה׳ נאכט ביי וועמען ראזשיק האט געארבייט:

פארזיצענדער: איז ראזשיק טאקע געווען א אידיאט?

עדות: קלוגער פון מיר.

פארז.: צי האט איהר אמאל געזעהען ביי ראזשיק׳ן א רעוואלווער?

עדות: יא.

דער פראקוראר פרעגט דאן ראזשיק׳ן, וואו ער האט גענומען דעם רעוואלווער. ראזשיק קוקט אבער אין הימעל אריין און ענטפערט נישט.

מיט גרויס שפאנונג ווערט דאן אויסגעהערט די רעדע פון פראקוראר, וועלכער פערלאנגט, אז די מערדער זאלען בעצאהלען א קאפ פאר א קאפ. דער גייסט פון אומשולדיגען און טראגיש־אומגעקומענעם קרבן שוועבט דא פאר אייערע אויגען, הערען געשוואוירענע ריכטער — זאגט דער פראקוראר — און פאדערט נקמה פון זיינע מערדער!

אויך דער ציוויל־אנקלאגער רעפ. ד״ר פיער ראצקי רעדט אין דעם זעלבען זין. צום סוף רעדען נאך די פערטיידיגער ד״ר נאוואריס און ד״ר אשכנזי און דאן געהען די געשווארענע ריכטער אויף א בעראטונג.

נאך א האלבער שעה קומען די געשווארענע ריכטער מיט זייער ווערדיקט, לויט וועלכען זיי בעשטעטיגען די פראגע פון א מארד ביי ראזשיק׳ן און קלארקא מיט 9 שטימען.

דער טריבונאל לייענט דאן דורך א טויט־אורטייל פאר ביידע מערדער.

LEKARZ DENTYSTA
ש. ליבערמאן
צייז־כירורג
11 ליסטאפאד (קאנסטאנטינער) 46, טעל. 172-06
נעמט אן פון 1—7 אווענד
צו לעטשניצע - פרייזען.

דער מארד אין דער נאכט
(3
גרויסער שפאנענדער סענסאציאנעלער ראמאן

— יא, א בלאנדינקע! ... א פרוי מיט בלאנדע האר!

— איהר זענט זיכער אין דעם?

— זיכער, אויף וויפיל א מענש קאן בכלל זיין זיכער!

— פונוואנען זענט איהר אזוי זיכער? — האט ריקמאן איבערגעפרעגט ביי טארטשינסקין — פונוואנען האט איהר זיך עס דערוואוסט? איהר האט זי ארעסטירט?

טארטשינסקי האט איבערגעשלאגען די רייד:

— ליידער וואלט עס געווען אן׳איבעריגע טרחה... זי איז טויט...

— טויט?

— יא, דערמארדעט.

— אויך זי האט מען גע׳הרג׳עט? ווי־אזוי? טאך א פערברעכען!

— יא. באלד נאכ׳ן ערשטען... דעם רויטען, איז מען זי ־משער האט מען ערמארדעט א זייגער האלב איינס ביינאכט, און די בלאנדינקע איז אוודאי דערשטאכען געווארען צווישען איינס און צוויי ביינאכט.

— דאס זענען אבער דערוויל נישט מעהר, ווי בלויזע השערות?

— וואלבסטפערשטענדליך. דאס אלץ דארף בעשטעטיגט ווערען ביים פאלמעסען די טויטע קערפערס.

— וואו האט מען געפונען דעם קערפער פון דער פרוי?

— אויף טאגיסטראצקע־גאס...

— וואו האט דעם קערפער געפונען?

— עפעס אן׳ארבייטער, וועלכער איז זעקס אינדערפריה ארויס אין דרויסען. איך האב גראד אונטערזוכט די בגדים פון דעם רויטען פערשוין, ווען מען האט מיר געמאלדען וועגען דעם צווייטען מארד. און איך האב זיך דערוואוסט, דאס די דער־הרג׳עטע איז א פרוי, בין איך תיכף אוועק א קוק טון אויף איהר.

— הלמאי האט איהר עס געטון? איהר האט געהאט א חשד, אז די ביידע פערברעכענס האבען א שייכות מיט־איינאנדער?

— איך האב אזוי א טראכט געטון. זיכער בין איך אבער, פערשטעהט זיך, נישט געווען. נאר — אט, גיט אליין א קוק!

טארטשינסקי האט ארויסגענומען פון דער טאש א שטיקעל שווארצע שפיצען, און ארויפגעלייגט אויפ׳ן טיש.

ריקמאן האט עס בעטאפט, און א קוק געטון אויפ׳ן אגענט.

— איך, האב עס געפונען אין דעם ערמארדענטענס לינקער האנד. — האט טארטשינסקי ערקלערט — פון דעם האב איך געדרונגען, אז בעשיצענדיג זיך פאר׳ן טויט־קלאפ, האט ער זיך איינגעקלעמט פאר׳ן טויט אינ׳ם קלייד פון זיין מערדער. און אזוי־ווי מענער טראגען נישט בטבע קיין שפיצען, האב איך פערשטאנען, אז דער׳הרג׳ט האט איהם א פרוי... אין, ווי מיינט איהר, בין איך גערעכט?

— יא, דער שכל איז אזוי מחייב!... אבער פונוואנען האט איהר עס גענומען, אז דאס איז עס דווקא די פרוי?

— ווי זאל איך אייך געבען צו פערשטעהן?— טארטשינסקי האט זיך א גלעט געטון ביי זיין קוי־לעכדיגער נאמבע — ס׳איז, מסתמא, דער אינסטינקט מיינער... אין איין נאכט צוויי ערמארדעטע: א מאן און א פרוי. דער מאן איז דערמארדעט דורך א קינזשאל אין הארץ, די פרוי — אויך אזוי האט מען אזעקגעלייגט אויף דער טארנאווע גאס. זי — אויף מאגיסטראצקע. דאס אלץ האט זיך געלאזט טראכטען, אז ביידע פערברעכענס האבען א שייכות צווישען זיך.

— אויף אייער ארט וואלט איך אויך אזוי געטראכט. — האט ריקמאן צוגעשטימט — זענט איהר, הייסט עס, צוגעפאהרען א קוק טון אויף דער טויטער פרוי?

— איך האב אויף איהר קלייד געפונען בונקט אזעלכע שפיצען... און נאך מעהר — פארענט האט געפעהלט דאס שטיקעל, וואס דער דערמארדעטער האט אפגעריסען. פון דעם איז מען געקומען צום אויספיהר, אז דאס האט זי איהם „צורעכט־געמאכט".

— ס׳זעהט אזוי אויס! — האט ריקמאן א מורמעל געטון — אבער ווער, אייגענטליך, האט זי דער׳הרג׳עט?

— א שיינע מעשה! — האט דער אגענט צושפרייט מיט די הענט — אט מיט דער האזיגער רעטעניש טאקע וועלען מיר זיך האבען פערנעהמען. אויף דער פרויס וועש האט מען נישט געפינען קיין שום מאנאגראמע, און אין די טאשען — קיין איין בריף נישט. אגב איז דאס קלייד א זעהר עלעגאנטעס, און ס׳איז דא א סברא צו טראכטען, אז דאס מיידעל איז נישט קיין ארעמס. דערווייל נאר האבען מיר נישט פעסטגעשטעלט, ווער זי איז... און כ׳וויים לעת עתה נישט, ווי איך האב זיך צו געהמען צו דעם ענין.

— פארוואס ווילט איהר נישט פעסטשטעלען פריהער, ווער דער דער׳הרג׳עטער מאנספערזאן איז?

— יא, איך וואלט עס אליין אויך געהאט שכל צו טון... אבער... זעהט איהר, ער איז געוואשן איבערגעטון...

— איבערגעטון?

— די רויטע האהר זענען נישט זיינע אייגענע. דאס איז א פארוק... דאס איז אן׳עלטערער מענש פון אנ׳ערך א יאהר זעכציג. ער האט א קיילעכדיגען פנים, און אויך א ליסער, אזוי ווי איך! — האט טארטשינסקי צוגעגעבען — א גלעט־געטון זיך דעם קאפ.

— איהר מיינט, אז דאס איז א מענש פון דער בעסערער געזעלשאפט?

— בלתי שום ספק... ער איז אינגאנצען אנ־אויסגעצוואגעגער, א ציכטיגער. דער קערפער — אויסגעצערטעלטער, און וועש טראגט ער — גאלד.

— און אויפ׳ן וועש איז נישטא קיין ארויפגענייטע צייכענס?

— ס׳איז גראד יא פערהאן... ער האט בלויז איבערגעטון די אויבער־בגדים, נאר די וועש מיט די שיך האט ער נישט געטוישט... דאס בעווייזט, אז מיר האבען דא צו טון מיט א „פריץ"... א גענייטער פערשוין, וואס געהט ארורכפיהרען א „מעסמאטען" טוט זיך איבער פון קאפ ביז די פיס.

— אלזא, איז אויפ׳ן העמד אויסגענייט זיין פאמיליע?

— ניין, בלויז די איניציאלען. סיי אויפ׳ן העמד, סיי אויף די קאלנערן איז דא א צייכען „ר. ה.", און דער שטעמפעל פון דער בעקאנטער פירמע ש. אין ווארשא. לויט׳ן וועש קען מען אורטיילען, אז מיר האבען דא צו טון מיט א זעהר רייכען מענשען... אלגעמאלס, רעכען איך, אז מיר וועלען שנעל דערגעהן, ווער ער איז. אבער וואס שייך דער פרוי — דער בלאנדינקע איז די זאך א סך קאמפליצירטער.

— כ׳מיין, אז פון דעם וועט מען זיך אויך יאקאש ארויסבלאנטערען, — האט ריקמאן בעמערקט — איהר זאגט דאך, אז די ביידע אומגליקספאלען האבען א דירעקטע שייכות מיט זיך. אין אויב איהר וועט אויפקלערען איין פאל, וועט סמילא קלעהרער ווערען דער צווייטער. ווען עס ווענדט זיך אין מיר, וואלט איך קודם כל אנגעהויבען צו זוכען פון די איניציאלען.

— כ׳מיין אויך אזוי, — האט טארטשינסקי מסכים געווען — אויב אבער ס׳וועט נישט ברענגען צו קיין פאזיטיווען רעזולטאט האב איך נאך א צווייטען סימן...

— ס׳ארא סימן?

— וואס הייסט, ס׳ארא סימן? — האט דער אגענט אן׳איבערגע׳חזר׳ט אויפמערקזאם קוקענדיג אויף דעם יונגען שריפטשטעלער — אטא־דער! א בלוי צלם׳על...

(פארזעצונג קומט)

טעאטער „ארט“
אלעע 1 טער מאַי 2
(רוג וואולטשאַנסקאַ)

שבת, ד. 31/5, זונטאג, ד. 1/6,
מאנטאג, דעם 2/6, דינסטאג,
ד. 3 6 ד. י. גאַסטשפּילען פון
דער בעוואוסטער יודישער קינסטלערין

אידא קאמינסקא

מיט איהר
געקליבענעם
אַנסאַמבל.

אין דער ערפאָלגרייכער
פּיעסע פון היינטיגען סעזאָן

„דער דזשאַדז-זינגער“

דראַמע אין 3 אַקטען פון ס. ראַ-פאַעלסאָן, יודיש: מ. ראַקאָווסקי.

די דאָזיגע פּיעסע איז סעו פילמס גענומען און אין דעם 1. מענפּילם אונטער דעם זעלבען נאָמען.

אריגינעלע דזשאַז-לידער / אין 2. אַקט קומט פאַר א רעוויו. רעזשי און אינסצ.: א דאַ קאַמינסקי. מוזיק: יוסף קאַמינסקי. דעקאָר.: י. שליוויגסקי. בילעטען-פאָרפערקויף: שוין אין טעאַטער-קאַסע

7-kl. Szkoła
dlażyd. inteligencji (Zakład Freblowski)
KACENELSON-NACHUMOW
l. POMORSKA 20 tel. (183-40). Zapisy w godz. od 4–7 p p.

7-קל. שולע און פרעבלשולע פאַר קינדער פון יוד. אינטעליגענץ
קאַצענעלזאָן = נאַחומאָב
פּאָמאָרסקאַ 20 טעל. 183-40. איינשרייבונגען פון 4 ביז 7 נאָכמיטאָג.

די שולקאַנצעלאַריע נעהמט אן איינשרייבונגען פון קנאַבען און מעדכען וואָס זענען אין שולצוואַנג, אין פאַ-בערייטונגס-קלאַס (A°) ווערען אנגענומען קינדער פון 5½ יאָהר. אין פרעבלשולע (שפּיל-שול) קינדער פון 3-7 יאָהר.

די אונטעררויכטס-שפּראַך אין שולע, ווי אויך אין פרעבלשולע איז פּויליש. פיר קנאַבען אַ פערגרעסערטער קורס פון העברעאיש און אַלע למודי-קודש אונטער דער פּערזענליכער הנהלה פון
ר' יעקב בנימין קאַצענעלזאָן
פיר מעדכען אַ ספּעציעלער קורס פון טענץ, ריטמיק, פּלאַסטיק לויטן פּראָגראַם פון טאַגעשולען פיר קינדער אונטער פּאַכמענישער לייטונג.

פיר פּיזיש שוואַכע קינדער, ווי אויך פיר אונבעמיטעלטע ווירד ערעפענט אַ
נאַכמיטאַג שולע ■ ביז 50% ביליגער ■ נאַכמיטאַג פּ-עבלשולע

איז דער 7 קלאַסיגער שולע פון
יצחק גאָלדבערג
Aleja I Maja 16, Tel. 127-98

ווערן אנגענומען איינשרייבונגען פון תלמידים צום נייעם שול-יאָר 1930/31

די דאָזיגע שולע, וועלכע האָט זיך שוין זייט יאָהרען לאַנג קונה שם געווען אַלס מוסטערהאַפטע צווישען דער אַרט לעהר-אַנשטאַלטען אין אונזער שטאָט — ווערט פון נייעם שול יאָהר אָן אי"ה ווידער אָוועקגעשטעלט דורך נייע פעדאַגאָגישע קרעפטען פון לעהרער ספּעציאַליסטען און מלמדים מומחים, יראים ושלמים אויף דער העכסטער מדרגה פון איהר אויפגאַבע.

די גרעסטע ענערגיע און אָנשטרענגונג וועלען אָבער פּראָווענדעט ווערען אויף למודי קודש: חומש-רש"י, נ"ך, שלחן-ערוך, משניות און גמרא מיט תוספות, ווי אויך לשון קדש און דקדוק.

אויסער די כתות און קלאַסען פאַר די שול-פליכטיגע תלמידים, איז אין דער שולע ספּעציעל איינגעאָרדענט אַ קלאַס פאַר אָנפענגער, וועלכע אונטערליגען נאָך נישט קיין שול-צוואַנג, עווע.טועל פאַר אונגעפעהר 6 יאָהריגע קינדער. און אויך בנוגע אָט די „תינוקות של בית רבן“ ווערט אין דער דאָזיגער לעהר-אַנשטאַלט ענטפלעקט אַ קאָלאָסאַלער ערפאָלג סיי אין די למודים סיי אינ'ם עכט יודישען חינוך.

עס ווערט געבראַכט
איין מענש צו בעטען
פּאַלאווע בעטלעד
ווי אויך אַ פּאָר יונגלעך.
ווענדען זיך צו
שוואַרצאַווסקי
24 פּולנאַצנאַ 24

אַ קוואַליפיצירטער
P. D. ק-אַפּט אַרבייטער
קען זיך פון זאָפאָרט
מעלדען ביי פרענקעל
27 פּולנאַצנאַ 27

בעזיצענדיג אַן אייגגעפיהרט מאַנופאַקטור-געוועלב אין איינע פון די לאָדזער האַלעס זוך איך אַ פּאַסענדען שתוף מיט געלד. אָפערטען אונטער "100„ אין אַדמ.

א מאַשין
צומאַכען לאַדעס
איז צו פאַרקויפען ביליג מיט אַ קאָנסערוואַטאָר און איינ-קאַסטען. ס'איז אויך צו פאַרקויפען אַ האַנד-וואָגעלע אויף רימערקעס. צו ערפראַ רען ציגעלגאַס 33 אין דער קאַנדיטאָריי פון 2–5 נאָכמיטאָג.
7060

קלאַנג-פילם-טעאַטער
„MIMOZA“
Kilińskiego 178.

היינט און פאָלגענדע טעג!
גרויסע פּרעמיערע!!!
עס ווערט דעמאָנסטרירט דער גרויסער קלאַנג-פילם
דער ים-רויבער

גאַנץ רטבּם און פרײַ-בילעטען אונגילטיג. נישט קוקענדיג אויף די גרויסע קאָסטען פון בילד זענען די פּרייזען פאַר די פּלעצער נישט געהעכערט. אנהויב פון די סעאַנסען אין װאָכען-טעג 5.30, שבת, זונטאָג און חגאות 3 30 נאָכמ.

מאָדערנע עלעקטרישע
= זשיראַנדאָלען =
איינענער אויסאַרבייטונג צו די ביליגסטע פּרייזען פון 20 זל. אָן

זשאַרובקעס
די בעסטע מאַרקעס 30 פּראָצ. ביליגער ווי איבעראַל

דעטעקטאָרען
די בעסטע קחאַלימעטען צו זעהר ביליגע פּרייזען

וויכטיג פאַר ליעבהאַבער !
ספּעציעלע טאַשען-דעטעקטאָרען דאָס לעצטע וואָרט פון ראַדיאָ-טעכניק ווי אויך אַלע זעמטליכע ראַדיאָ-צובעהערע.

בעמערקונג: יעדערער וואָס קויפט ביי מיר אַ זשאַרובקע בעקומט אַ קופּאָן, ביים צוזאַמענ'ען 25 קופּאָנעס גיב איך נחנם אַ טאַשען-דעטעקטאָר

מ. זענדעל,
פּלאַץ וואָלנאָשטשי 9
ער. נעבער מאַ-ק רוג גאַחאָמיעסקאַ

אַ שטוב
מיט 2 פענסטער
אויף אַ פּראַצאָווניע
אין צענטרום שטאָט
אויף חודש-געלד
ווערט געזוכט
אָפערטען אין אַדמיניסט. פון דער צייטונג אונטער „פּראַצאַ ניע".

אַ קוואַליפיצירטער
פּעדע קראַפּט-
אַרבייטער
קען זיך מעלדען ביי
ניימאַן, פּולנאַצנאַ 10

Dr. ADAM
GROSGLIK
Al. Kościuszki 27
tel. 51-78
הויט און װענערישע קראַנקע
[illegible]
בנהמט אן פון 4–7 יוו אַוועד

ווויכטיג פאַר לעטניקעס!!
די ערשטע לאָדזער גוט בעקאַנטע
פאַבריק פון פּאַטענטירטע פעלד-בעטען
מאַכט בעקאַנט, אַז צוליב'ן קריזיס האָבען מיר פערקלענערט די פּרייזען פון אונזער אויסאַרבייטונגען
ווי: פעלד-בעטען 14 זל., פעלד-בעטען מיט ווענטלעך 18 זל., לעזשאַקעס פון 8 זל. אָן, טאַבאַרעטקעס 3 זל., האַמאַקעס פון 9 זל.
אונזערע פעלד-בעטען זענען פּערזעהן מיט דער שוץ-מאַרקע „Palma-Patent“, פאַר וועלכע מיר גאַראַנטירען אויף פיל יאָהרען.

אַכטונג: פאָדערט איבעראַל פעלד-בעטען נאָר מיט דער מאַרקע „Palma-Patent“

„PALMA-PATENT“
מיט אַכטונג פירמע
אינה. שוואַרצאַווסקי
פּולנאַצנאַ 24, טעל. 131-85
בעמערקונג: פאַר פּראָווינצער — בעדייטענדע ראַבאַטען

wystrzegać się naśladownictw

o podobnem brzmieniu.

PORADNIA WENEROLOGICZNA
פון דאָקטוירים-ספּעציאַליסטען
זאַוואַדזקאַ 1.
נאָר פאַר ווענערישע הויט-קראַנקה, און מענער-שוועכע אַנאַליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפּער. קאָנסיליומס מיט ספּעציאַליסטען פון אוראָלאָגישע און נערווען-קראַנקהייטען. קוואַרץ-לאַמפּ, עלעקטרישער הייל-קאַבינעט קאָסמעטיק.
-- טעגליך פון 8 פריה ביז 9 אָוונט. --
פון 11 ביז 12 ביי טאָג און פון 2 ביז 3 נאָכמ. נעמט-אָן אַ פרוי-דאָקטאָר נור קינדער און פרויען זונטאָג פון 9 פריה ביז 2 נאָכמיטאָג.
– בעזונדער וואַרטע-ציכער פאַר פרויען. –
וויזיט 3 זל.

הולך בתום ילך בטח,
ומעקש דרכיו יודע
גויל אלו וקיעי, קני בל חורש תא:
דין אלו ימי וכל מי כנישו תא:
דירי ארעא ספרי ורשמי רשו תא:
קענען נישט איבערגעבען דאָס רעיעלקייט פון דער אַלט-בעוואוסטער
רעכטסקאָנסולענטען-ביוראָ פון ה'
מאַנעלאַ, פּיעטריקאַווער 17
(זאַכאָדניאַ 52) טעל. 148-79
וואו עס ווערט פּינקטליך ערלעדיגט, געווי-סענהאַפט געשריבען אַלערליי בּיטעס: ציווילנע, קאַרנע, האַנדלאָווע, אַפּעלאַציעס, אַדוואָלאַגיעס, קלאַוזולעס, זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעדט אין פּוילען, וועגען דירות אין אורזשאַנד ראַזיעמטשי, ווי אויך איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען. מיט אַכטונג ד. מאַנעלאַ, פּעטריקאַווער 17.

Dr. med.
W. Eychner
גינעקאָלאָג אַקושער
זגערזשער 11
טעלעפאָן 134–72
נעמט אָן אינדערהיים פון 3-2 פ. מ. פון 7 9 נ. מ. אין קליניק „סאַנאַטאָ“ אַגראַדאָווע 10 פון 1–12

בעקאַנטמאַכונג
דערמיט מאַך איך בעקאַנט אַלע קאָמאָשען-מאַכער, אַז איך נעהם אָן בעזונך צו בּפּי-הען צו בּילּינע פּרייזען און פּיהר אויס די אַרבּיט פּינקט-ליך און רעעל ח. זיסמאַן אַלעקסאַנדרים 22
(מרוכי גבאי'ס-גאָס)

אַ לאַנגיעהריגער געוועזענער
מיליטער-בעאַמטער
ערטיילט אינפאָרמאַציעס אין מיליטער-ענינים, גיט פּערשידענע עצות, ספּעציאַליסט פון ביטעס פאַר איינציגע שפּייזערס.
ב. מאַן פּיעטריקאַווער 10

Dr. Med. NIEWIAŻSKI
ספּעציאַליסט פאַר סיפיליס, טריפּער און הויט-קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג פון מענער-שוועכע.
אַנדזשעיאַ 5, טעל. 159-40
נעמט אָן פון 8–11 פאַרמ. און פון 5–9 אָוונד.
זונטאָג און יום-טוב פון 9–1 פאַרמ.
בעזונדערער וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

ווערבעריד-כירורגישע קליניק
„SANATO“
אַגראַדאָווע 10, טעל. 213-57
1-טע און 2-טע קלאַס
ערצטליכע אויפזיכט
איבער דער מוטער און קינד.
פּרייזען פון געבורט
אין 2-טע קלאַס צוזאַמען מיט פערהיטונגס-מיטלען
200 זל.

DR. MED.
L. Pikielny
אוראָלאָג
ספּעציעל אַרצט פאַר נירן, בלאָז און אורין-קראַנקהייטען
8 NAWROT 8, tel. 2,19-90
נעהמט אָן פון 4–7 אָוונד.

Dr. H. WOŁKOWYSKI
צעגעלניאַנאַ 25, טעל. 126-87
ספּעציעל אַרצט פאַר הויט- און ווענערישע קראַנקהייטען, מענער-שוועכע, אַלע אַרט אַנאַליזען, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען.
נעמט אָן פון 8–2 נאָכמ. און פון 5–9 אָוו.

Dr. med.
J. Lubicz
ORTOPEDA, Gdańska 28, tel. 18-31
קראַנקהייטען פון די ביינער, געלענקען, פערקרימונגען פון די פּלייצעס און גליוער
איינציגע פּראַצאָווניע פון זעמטליכע אָרטאָפּעדישע אַפּאַראַטען, ווי: קלאַמקעס אויף פּלאַטפוסען, קינסטליכע סאַרקעס, א. ה. נעמט אָ פון 230 ביז 4.30 נאָכמ.

Dr. Z. Rakowski
ספּ. פאַר אוירען-, נאָז-, האַלז- און לונגען-קראַנקה.
9 קאָנסטאַנטינער 9, טעלעפאָן 27-81.
שפּרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אָן אין לעמשניצע, זגעזשער 17 פון 10—11 און פון 2 4

צאָהן-אַרצט
St. Gelberg
וואוינט יעצט
Zawadzka 14, tel. 108-33
נעהמט אָן פון 10-2 און פון 4-7

אַבאָנאַמענטס-פּרייז: אין לאָדז – 5 זל. אַ חודש מיט אָפּטראָגען אַ היים; אויף דער פּראָווינץ 6–5 זל. אַ חודש; אין אויסלאַנד – 8 זל.
פאַר'ן אינהאַלט און טערמינפון די אַנאָנסען איז דער פערלאַג נישט פערענטוואָרטליך
די אַדמיניסטראַציע איז אָפען בייטאָג און ביינאַכט.

אַנאָנסען-פּרייז: פאַר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאָג און ערב יו"ט—24 גר. אין דער זייט 8 שפּאַלטען
אין טעקסט—40 „ „ „ „ „ 60— „ „ „ „ 4 „
פאַר אַ מיליטער-שורה: נאָכ'ן טעקסט—12 „ „ „ „ „ 18— „ „ „ „ 8 „
אויסער דער שטאָט 50 פּראָצ. טייערער. אויסל. 100 פּראָצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. אַ וואָרט

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat“, spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Zilberberg. Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat“, Piotrkowska 21.